

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra psychologie a patopsychologie

Bakalářská práce

Denisa Lukáčová

Připravenost dítěte pro vstup do základní školy

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně za použití pouze zdrojů uvedených v seznamu literatury.

V Olomouci dne

.....

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Simoně Dobešové Cakirpaloglu, Ph. D. za vedení bakalářské práce, odborné připomínky, cenné rady a pomoc při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat Mateřské škole Hrádek na Vlárské Dráze, Nádražní 148 a rodičům dětí, kteří mi umožnili provést výzkum s jejich dětmi.

OBSAH

ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 DÍTĚ V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU	8
1.1 Tělesný a motorický vývoj	8
1.1.1 Jemná motorika	8
1.1.2 Hrubá motorika.....	9
1.2 Vývoj poznávacích procesů	9
1.2.1 Vnímání	9
1.2.2 Paměť.....	10
1.2.3 Pozornost	11
1.2.4 Představivost.....	11
1.2.5 Myšlení	12
1.3 Řeč	12
1.4 Emocionální vývoj.....	13
1.5 Sociální vývoj	13
1.6 Hra	14
1.6.1 Znaky hry.....	14
1.6.2 Typy her u dítěte předškolního věku	15
1.7 Kresba	16
1.7.1 Stadia vývoje dětské kresby	16
1.7.2 Vývoj kresby lidské postavy.....	17
1.7.3 Znaky dětského výtvarného projevu	18
2 ŠKOLNÍ ZRALOST A PŘIPRAVENOST	19
2.1 Školní zralost	19
2.1.1 Fyzická (tělesná) zralost	19

2.1.2	Psychická (duševní) zralost	20
2.1.3	Sociální zralost	21
2.2	Školní připravenost	22
2.3	Školní nezralost.....	22
2.4	Diagnostika školní zralosti.....	23
3	POVINNÁ ŠKOLNÍ DOCHÁZKA.....	24
3.1	Zápis dítěte do základní školy	24
3.2	Odklad povinné školní docházky.....	25
3.3	Dodatečný odklad povinné školní docházky	26
3.4	Předčasný nástup.....	26
4	RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	28
	PRAKTICKÁ ČÁST	30
5	METODIKA ZJIŠŤOVÁNÍ PŘIPRAVENOSTI DÍTĚTE PRO VSTUP DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY	30
5.1	Cíl.....	30
5.2	Metody výzkumu	30
5.2.1	Strukturovaný rozhovor.....	30
5.2.2	Zúčastněné pozorování	31
5.2.3	Orientační test školní zralosti od Jiráska	32
5.3	Výzkumný vzorek.....	32
5.4	Průběh výzkumného šetření	32
5.5	Výsledky výzkumu – ZÁŘÍ.....	32
5.5.1	Šimon.....	32
5.5.2	Matyáš	34
5.5.3	Jan.....	35
5.5.4	Lia.....	36

5.5.5	Adriana	38
5.5.6	Daniela.....	39
5.6	Výsledky výzkumu – BŘEZEN.....	40
5.6.1	Šimon.....	40
5.6.2	Matyáš	41
5.6.3	Jan.....	43
5.6.4	Lia.....	44
5.6.5	Adriana	46
5.6.6	Daniela.....	47
5.7	Diskuze výsledků.....	49
	ZÁVĚR.....	51
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá připraveností dítěte, v konkrétních oblastech, pro vstup do základní školy. Důležité je nepodceňovat přípravu dítěte, neodkládat vstup do školy v případě zralosti dítěte, nebo naopak nenutit dítě vstoupit do školy v případě nezralosti. Motivací k napsání bakalářské práce na toto téma byla touha zkusit si být v roli učitelky, sledovat vývoj konkrétních předškolních dětí v oblastech sebeobsluhy, sociálních dovedností, jemné motoriky, vizuo-motorické koordinace a zaznamenávat jejich pokroky.

Učitelka mateřské školy hraje důležitou roli v přípravě dítěte pro vstup do základní školy. Musí dětem předškolního věku nabízet takové činnosti, které vedou ke zdokonalování dítěte po všech jeho stránkách, vytvářet portfolia prací jednotlivých dětí a provádět diagnostickou činnost. Když je učitelka obdařena schopností tyto činnosti vykonávat, za odměnu vidí pokroky, kterých děti během školního roku dosáhly.

Bakalářská práce obsahuje teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsem první kapitulu věnovala vývoji dítěte v předškolním věku. Popisuje tělesný vývoj, vývoj poznávacích procesů, řeč, emocionální a sociální vývoj, hru a kresbu. Druhá kapitola se zabývá školní zralostí a připraveností. Je zde popsána fyzická, psychická a sociální zralost, školní připravenost a nezralost, typy testů využitelné pro diagnostiku školní zralosti. Třetí kapitola je zaměřena na povinnou školní docházku. Popisuje zápis dítěte do základní školy, odklad, dodatečný odklad i předčasný nástup do základní školy. Čtvrtá kapitola byla věnována Rámcovému vzdělávacímu programu pro předškolní vzdělávání. Praktická část je výzkumná. Pátá kapitola zahrnuje cíle a metody výzkumu, popisuje výzkumný vzorek a průběh výzkumného šetření, obsahuje výsledky výzkumu a diskuzi výsledků.

Cílem teoretické části bakalářské práce je shrnout dosavadní získané poznatky z odborné literatury týkající se dětí předškolního věku, školní zralosti a připravenosti, specifikovat pokyny vstupu do základní školy stanovené zákonem. Cílem praktické části je zjistit, jak velký pokrok v připravenosti na vstup do školy děti předškolního věku udělají během šesti měsíců. Pro sběr dat byla zvolena kvalitativní metoda. Dle mé hypotézy ovlivňuje připravenost dítěte několik faktorů, mezi nimi zejména věk a podpora ze strany rodiny.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DÍTĚ V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU

V širším slova smyslu je předškolní věk chápán jako období od narození dítěte až po jeho vstup do školy. V užším slova smyslu je předškolní věk chápán jako období věku MŠ (mateřské školy) Langmeier (1983). Předškolní období trvá od 3 do 6–7 let a dělí se na dvě rozmezí, která mají základ v zařazení dítěte do společnosti. Mezi třetím a čtvrtým rokem je to zařazení dítěte do MŠ a na konci šestého roku vstup do školy. Než dítě vstoupí do školy, dochází k řadě změn ve vývoji, jež jsou podřízené mechanismu zrání a učení Plevová (In Šmelová, Petrová, & Suralová, 2012).

1.1 Tělesný a motorický vývoj

V období od 3 do 6 let dochází ke změnám ve stavbě těla dítěte. Oproti předchozímu období, pro které byla charakteristická baculatost, je pro toto období typická štíhlost a nepoměr mezi růstem těla, hlavy a končetin. Toto období nazýváme jako období vytáhlosti. Dále dochází k osifikaci kostí. K rozvoji jemné motoriky je důležité dokončení kostnatění zápěstních kůstek Plevová (In Šmelová et al., 2012).

1.1.1 Jemná motorika

Plevová (In Šimíčková-Čížková, Binarová, Holásková, Petrová, Plevová, & Pugnerová, 2010) Díky rozvoji jemné motoriky je dítě schopno používat nůžky, psací potřeby, příbor, chytat a házet míč. Po čtvrtém roce dítě začíná více využívat dominantní ruku a tím dochází k poklesu využívání obou rukou „*Dominance jedné ruky je podmíněna převahou jedné mozkové hemisféry nad druhou, pokud je činnost obou hemisfér stejná, mluvíme o ambidextrii–nevyhraněná lateralita.*“ Plevová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010, s. 75).

U praváků převažuje levá hemisféra, u leváků převažuje pravá hemisféra. Pokud dojde k tomu, že činnost hemisfér je stejná, dítě nemá vyhraněnou lateralitu a na obě ruce je stejně šikovné. Někdy může dojít k opoždění vyhranění jedné ruky. V takovém případě je dítě nenápadně vedeno k tomu, aby činnosti provádělo pravou rukou, pokud se zjistí, že má dítě šikovnější levou ruku, není nuceno činnosti vykonávat pravou rukou. Přeučování leváků

na praváky může vést k nesoustředění dítěte, nervozitě, vadám řeči a později k poruchám psaní Rybárová (1988).

1.1.2 Hrubá motorika

Postupně dochází ke zautomatizování chůze, pohyby rukou a nohou jsou v souladu. Dítě zdokonaluje pohyby jako je běhání, skákání, chůze do schodu a ze schodů. Na konci předškolního období dítě zvládá náročné pohybové aktivity, např. jízdu na kole, na koloběžce, na bruslích, plavání Plevová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

1.2 Vývoj poznávacích procesů

V období předškolním dochází k rozvoji kognitivních procesů, do kterých jsou v psychologii zařazeny vnímání, paměť, pozornost, představivost a myšlení Plevová (In Šmelová et al., 2012). Rozvoj těchto procesů je jedním z faktorů schopnosti učit se. V šestém roce by mělo mít dítě natolik vyvinuté kognitivní schopnosti, aby bylo připraveno učit se číst, psát a počítat. Vývoj těchto schopností koreluje se školní zralostí a připraveností Jucovičová a Žáčková (2014).

1.2.1 Vnímání

Vnímání je proces, který je založen na smyslovém vnímání reality. Do našeho vědomí percepce přináší informace, které jsou obrazem reality. Umožňuje nám komunikovat s okolním světem, s živými (lidé) i neživými objekty (příroda) Plevová (In Šmelová et al., 2012).

U dítěte předškolního věku převažuje celistvá percepce. Díky této percepci dítě nedokáže rozlišit důležité části předmětů, vztahy mezi nimi, ale vnímá takové předměty, které jsou výrazné, upoutávají jeho pozornost a jsou ve vztahu k činnosti. Dítě začíná diferencovat doplňkové barvy (růžovou, fialovou, oranžovou), přiřazovat zvuky k jejich zdrojům (zpěv ptáků), zlepšuje se čichové a chuťové vnímání (rozezná slané, sladké, hořké a kyselé) a také se zdokonaluje hmat (rozlišování vlastností předmětů a jejich pojmenování) Plevová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010). Prozatím se nedokáže orientovat v prostoru. Objekty, které jsou blízko vnímají jako větší. Vzdálenější objekty vnímají jako menší

Vágnerová (2012). Neorientuje se v čase, časové úseky vnímá oproti dospělému jako delší. Nechápe pojem minulost ani budoucnost, je pro něj důležitá pouze přítomnost. Čas vnímá prostřednictvím konkrétní činnosti, např. ví, že půjde domů po spaní Valentová a Vágnerová (1992). Existuje vnímání aktivní a pasivní. Při aktivním vnímání dochází k aktivní činnosti, která souvisí s experimentováním a při pasivním vnímání nedochází k zapojení řeči a pohybu, dítě se pouze dívá a poslouchá. Rozvoj vnímání nejvíce ovlivňuje vlastní zkušenost dítěte, ale také myšlení Plevová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

1.2.2 Paměť

Dozrívání CNS (centrální nervové soustavy) v předškolním věku vede k rozvoji paměti a ke zlepšení koncentrace pozornosti. Zvyšuje se kapacita paměti, kterou ovlivňují hry zaměřené na její trénování Jucovičová a Žáčková (2014).

V tomto období se rozvíjí paměť slovně logická. Opakující se a známé události si dítě pamatuje a v souvislosti s pochopením logického kontextu reprodukuje. Paměť u dítěte předškolního věku je obrazná, pamatuje si názorný materiál. Převažuje paměť bezděčná, dítě se neumí něčemu naučit cíleně. Až kolem pátého roku se rozvíjí záměrná paměť, dítě se snaží cíleně pamatovat slovní materiál. Citově zbarvené příhody si pamatuje déle Rybářová (1988).

Zapamatování informací má tři fáze: vštípení, uchování v paměti a vybavení Plevová (2006).

Vštípení znamená uložení informace do vědomí. Aby došlo k uložení informace do paměti, musí se na tomto procesu podílet i některý z dalších procesů psychiky, například myšlení, vnímání nebo citové prožívání.

Uchování informace v paměti je spojeno se zakódováním informace v mozku. Zakódováním dochází k uchování informace v paměti, tedy k zapamatování. Informace, které si lépe pamatujeme jsou ty, které jsou pro nás osobně důležité, spojené s citovým prožitkem. Lépe si pamatujeme zkušenost, jež je spojena se zážitkem nebo odměnou.

Vybavení informace z paměti se může konat reprodukcí nebo znovupoznáním. Reprodukce znamená přesné vybavení informace. Většinou je reprodukce spíše rekonstrukcí, při níž není vybavení zcela přesné. K vybavení si informace znovupoznáním dochází v situaci, kdy nejsme schopni si vybavit dostatečné množství informací, potřebné

k reprodukci. Pokud se opět s touto situací setkáme, může pro nás být známá a také si můžeme vzpomenout i na zapomenuté detaily.

K důležitým funkcím paměti patří i zapomínání. Nejvíce informací se ztrácí v prvních hodinách po zapamatování. Postupně během dalších dnů se schopnost vybavování snižuje a poté v paměti zůstane jen něco z toho, co do ní bylo uloženo Plevová (2006).

1.2.3 Pozornost

„Pozornost je psychickou funkcí, která zaměřuje naše vědomí na určité objekty, situace, pocity.“ Plevová (2006, s. 43). V předškolním věku je pozornost krátkodobá a nezralá. Dítě neustále střídá činnosti, přechází od jedné ke druhé, bývá zaujato výraznými, nezvyklými podněty. S přibývajícím věkem dochází ke zlepšování koncentrace pozornosti i její délky, její rozvoj souvisí se zráním CNS Valentová a Vágnerová (1994). Pozornost ovlivňuje únava, zdravotní stav, alkohol, drogy, léky. Projevem poruchy pozornosti je neschopnost se soustředit, roztržitost. Tuto poruchu mají děti s hyperaktivním syndromem, které neustále přechází od jedné činnosti ke druhé Plevová (2006).

1.2.4 Představivost

V předškolním věku jsou představy obsažnější, početnější, nejsou vždy přesné a úplné Valentová a Vágnerová (1994). Představy se dítěti vybavují plynule, což lze ilustrovat například u schopnosti dítěte převyprávět děj pohádky, ale vzhledem k jeho slabé paměti mají představy mezery, které jsou doplňovány fantazií. Tím dochází ke vzniku neúmyslných lží, které dítě vnímá jako pravdivé. Dítě by nemělo být za tyto lži trestáno, ale vhodnou formou opraveno Rybářová (1988).

Rozlišujeme představy paměťové a fantazijní. V předškolním věku se tyto představy rozlišují obtížně. Fantazie je potřebná pro intelektuální a citovou rovnováhu. Dítě potřebuje i takové činnosti, ve kterých si může skutečnost přizpůsobit, bez ohledu na překážky Valentová a Vágnerová (1994). Paměťové představy, nazývány také jako vzpomínkové, jsou reprodukcí zážitku nebo obrazu (představa pátečního večera za mého dětství). Vzpomínky se týkají minulosti, bývají datovány (stalo se to o Vánocích 2000). Fantazijní představy jsou odlišné od zážitků původních. Ke vzniku dochází kombinací zkušeností a zážitků Plevová (2006).

1.2.5 Myšlení

V předškolním věku převládá myšlení konkrétně-názorné, kdy je myšlení soustředěno na právě prováděnou činnost. Abstraktní myšlení se rozvíjí v souladu s vývojem pojmů, které jsou prozatím konkrétní, obsahující nepodstatné znaky jevů a předmětů Rybárová (1988). Po čtvrtém roce dochází k pokroku ve vývoji pojmů. Dítě si vytváří skupiny pojmů, mající společnou určitou vlastnost, která není vždy tou nejpodstatnější (např. ptáka a letadlo řadí do stejné skupiny, protože létají). Až na konci předškolního věku dítě rozezná společné podstatné znaky (např. třešně a švestky mají stopku a rostou na stromě). Chápání a používání časových a prostorových pojmů je pro předškolní dítě obtížné, protože jim chybí dostatečně konkrétní obsah Valentová a Vágnerová (1994).

1.3 Řeč

Mezi třetím až šestým rokem se řeč zkvalitňuje. Převládající složkou řeči v tomto období je komunikativní složka řeči, řeč je prostředkem dorozumívání a má důležitou roli při integraci dítěte do skupiny. Další rozvíjející se složkou je kognitivní složka řeči, rozvoj řeči je spojen také s rozvojem zkušeností a znalostí, např. dítě si umí představit veverku, kterou nikdy ve skutečnosti nespatrilo. Schopnost dítěte vyjadřovat své pocity, potřeby a prožitky, patří do expresivní složky řeči. Rozvíjí se i regulační funkce řeči, kdy je řeč používána k regulaci chování. Dítě si převádí instrukce do své vnitřní řeči a takto převedenými pokyny se řídí, např. „Nesmím si od nikoho vzít bonbony.“ Šulová (In Bednářová, Dandová, & Kratochvílová, 2017).

Slovní zásoba dítěte se postupně rozšiřuje, v šesti letech dítě aktivně používá asi 3000 slov. Předškolní dítě užívá všechny slovní druhy, ale v jádru slovní zásoby stojí substantiva, adjektiva, pronomina a verba. S postupně zdokonalujícím se verbálním projevem dítě více používá i prepozice a konjunkce Valentová a Vágnerová (1994).

Výslovnost u tříletého dítěte není přesná, hlásky bývají chybně vyslovovány nebo nahrazovány jinými hláskami. Patlavost dítěte se mezi čtvrtým a pátým rokem vytrácí, což souvisí s vyzráváním koordinace mluvidel, zlepšováním sluchové diferenciaci a vlivem zpětné vazby. Některé děti mívají i nadále problémy s nepřesnou artikulací některých hlásek, rotacismus, sigmatismus Valentová a Vágnerová (1994). Rotacismus je odborný název pro chybné vyslovování hlásky r. Sigmatismus je odborný název pro chybné vyslovování sykavek a polosykavek (šišláni) Dvořák (2001).

Gramatická stavba vět a jejich rozsah se rozvíjí. Pětileté dítě skládá věty o více slovech, tyto věty mají správnou stavbu. Koncem předškolního období se objevují souřadná i podřadná souvětí Valentová a Vágnerová (1994).

1.4 Emocionální vývoj

Předškolní dítě je více pozitivně laděno, snižuje se výskyt negativních emočních reakcí, často emoce střídají, např. smích, pláč. To, co dítě prožívá je vázáno na situaci, ve které se nachází a je to spojeno s uspokojením nebo neuspokojením. Postupně dochází k rozvoji emoční paměti, dítě si vzpomene na dřívější pocity. Zlost a vztek jsou méně časté než v batolecím období, předškolní dítě chápe příčinu vzniku nepříjemných situací. Podílí se na tom také zralost CNS, jež tvoří základ menšího podráždění a většího vyrovnání. Zlost se objevuje u příkazů a zákazů, v kontaktu s dětmi Vágnerová (2012). Okolo čtvrtého roku se na vrchol dostává strach z cizího prostředí, z cizích lidí a zvířat, stupňují se obavy z imaginárních bytostí a situací, také strach s války, ze smrti a nemoci. Začínají se rozvíjet vyšší city – sociální, poznávací, estetické a morální. Ze sociálních citů převažuje láska k rodině, objevuje se sympatie či nesympatie ke známým, vrstevníkům. Rozvíjí se sebecit, jenž souvisí s egocentrismem a jeho vývoj souvisí s vývojem sebevědomí. Poznávací city dítě získává poznáváním nových situací, získáváním nových zkušeností. K rozvoji estetických citů dochází při výtvarných činnostech, poslechem hudby, vnímáním přírody. Dítě prožívá pozitivní citové stavy, které mají původ v tom, co vnímá jako hezké. Morální city se projevují tak, že dítě začíná rozlišovat mezi dobrým a špatným, správným a nesprávným Rybářová (1988).

1.5 Sociální vývoj

U dítěte v předškolním věku je důležitou potřebou kontakt s dospělou osobou, jež mu zajišťuje jeho životní potřeby, pocit bezpečí, jistoty, předává mu informace o světě a je pro dítě vzorem. Dítě navazuje vztahy i mimo rodinu, s lidmi z mateřské školy, se známými, s dětmi, ale nejdůležitější je pro něho vztah s rodiči a upevňují se sourozenecké vztahy. Kontaktem s rodinou a s vrstevníky dochází u dítěte k získávání návyků sociálního chování Rybářová (1988).

Předškolní věk je přípravou na budoucí život dítěte ve společnosti. Tím, že si dítě rozšiřuje kontakty i mimo rodinu, získává nové zkušenosti, které jsou důležité v dalším osobnostním vývoji. Během procesu socializace se mění u dítěte jeho chování, prožívání, hodnocení, sebehodnocení a také to, jak dítě samo sebe vnímá. Dítě v předškolním věku si zlepšuje schopnost prosazovat samo sebe, podporovat druhé, komunikovat a spolupracovat i s jinými lidmi než s rodiči. Rodina je pro dítě jistotou a bezpečím, místem, kde má svoje hračky, pokojíček. Vrstevníci jsou skupinou rovnocenných jednotlivců, která dítěti pomáhá k osamostatňování a v této skupině má své místo. MŠ se stává prvním zařízením, do kterého dítě vstupuje a kde získává nové zkušenosti a role. Každou roli se učí zvládat a své chování přizpůsobuje situaci, v níž se nachází Vágnerová (2012).

1.6 Hra

Předškolní věk označujeme jako věk hry. Hra je základní aktivitou dítěte. Jejím zdrojem je vnitřní motivace, potřeby a zájmy dítěte. Umožňuje mu poznávat svět i sebe samého, uspokojovat jeho potřeby, představivost, prožívat radost, zábavu, rozvíjet zkušenosti, vědomosti, dovednosti. Hrou se vyvíjí celá osobnost dítěte. V předškolním období dítě věnuje hře podstatnou část dne Suchánková (2014). Během volné hry si dítě samo vybere téma a cíl hry, chce něco zkoumat, objevovat, zkoušet, tvořit. (plevová) Volí si do hry spoluhráče a po domluvě s ním i hračky, doplňkové předměty, také místo a role ve hře Kořátková (2005).

1.6.1 Znaky hry

Kořátková (2005) Podle znaků a průběhu hry můžeme zjistit, jestli si dítě opravdu hraje. Autorka uvádí tyto znaky hry:

Spontánnost vychází z vnitřní potřeby dítěte. Dítě se chová aktivně, je přirozené, improvizuje. Volí si ke hře podněty, cíle.

Tvořivost ukazuje novou, osobitou úpravu a konstruování skutečnosti z okolí. Dítě vymýšlí příběhy, nová slova, volí originální rekvizity. Tvořivost využívá i při prostorovém konstruování a pohybových aktivitách.

Fantazie hraje mezi 3.–6. rokem důležitou roli. Dítě může zapojit a obohatit si své představy a zkušenosti, není omezováno dětskými možnostmi.

Radost a uspokojení lze vyčíst z obličeje hrajícího dítěte. Okolí nemusí znát příčinu toho, že se dítě usmívá, směje se nahlas, tělem sděluje radost a uspokojení. Prožitek bývá doprovázen samomluvou, která emoce zesiluje a konkretizuje.

Opakování je převažujícím znakem hry. Dítě se rádo vrací do hry, kterou má vyzkoušenou. Zažívá uspokojení, když se opět nalézá v situaci, jenž prozkoumalo nebo kde se více orientuje.

Přijetí role je pro dítě a jeho hru zlomem. Dítě si vybere a transformuje situace, ve kterých si zvolí svoji roli, plní ji podle své zkušenosti a toho, co odpozoval a ověřuje ji v souvislosti s dalšími rolemi.

Zaujetí hrou znamená, že se dítě soustředí na činnost, nevnímá své okolí, podněty. Pokud má dítě hru přerušit, objevuje se u něj nespokojenost, nesouhlas.

1.6.2 Typy her u dítěte předškolního věku

Suchánková (2014) uvádí typy her, které jsou typické pro dítě předškolního věku:

Symbolická hra je typická pro toto období. Aktivita příslušející jednomu objektu, je přenesena na náhradní objekt. Tento objekt poté představuje konkrétní znaky. Vše důležité, co dítě prožilo, si ve hře opakuje. Symbolická hra je nástrojem dítěte pro srovnání se se skutečností, jež je pro něj zatěžující.

Námětová hra je již složitějším stupněm dětské hry. Při námětové hře dítě do hry zapojuje náměty z běžného života (hra na maminku, na kuchaře, na obchod), náměty z pohádek (hra na princeznu, na čaroděje), vytváří si vlastní příběhy. V námětové hře dítě zrcadlí situace, s nimiž se setkávají každý den. Jsou to naše zlovyky, postoje. Dítě si může vyzkoušet různé sociální role, které jsou mu v reálném životě zakázány.

Konstruktivní hra zlepšuje motorické schopnosti. Dítě modeluje, kreslí, stříhají, lepí, staví náročnější stavby z kostek. Také tento typ rozvíjí prostorovou orientaci, myšlení, požaduje koncentraci, vytrvalost. Postupně jsou konstrukce cílené, dítě je dokáže kritizovat, opravovat.

Pohybová hra je oblíbeným typem hry. Dítě se učí jezdit na tříkolce, kole, plavat, běhat, skákat, lyžovat. Oblíbené jsou také pohybové hry s hudbou, nářadím.

Kooperativní hra požaduje kooperaci dítěte s ostatními, vzájemnou pomoc, vytyčení pravidel a jejich dodržování.

1.7 Kresba

Kresba patří mezi základní činnosti dítěte, vnímá jí jako formu zábavy. Kresbou můžeme poznat osobnost dítěte. Pomocí kresby dítě zobrazuje svá přání, obavy, to, co je pro něj zajímavé Davido (2008)

V předškolním věku slouží dětská kresba jako jedno z kritérií při posuzování způsobilosti na zahájení povinné školní docházky. Z kresby dítěte můžeme také získat informace o jeho úrovni vývoje, grafomotoriky, jemné motoriky, o vnímání prostorovém a zrakovém, o jeho vztazích a postojích, emočním prožívání Bednářová a Šmardová (2010).

U předškolního dítěte má vliv na rozvoj grafomotoriky mentální vyspělost, lateralita, paměť, zrakové vnímání, vnímání prostoru, pozornost a také úroveň hrubé a jemné motoriky Bednářová a Šmardová (2010).

Z hlediska psychologické diagnostiky výpovědní hodnotou není pouze hotový výtvar, ale také to, jakým způsobem dítě kreslí, drží psací potřeby, sedí, zda gumuje, jak dlouho kreslení trvá, jak výtvar komentuje Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

1.7.1 Stadia vývoje dětské kresby

Jednotlivá stadia vývoje dětské kresby můžeme považovat za stálá, jelikož zdravé děti stejného věku z celého světa začínají kreslit zhruba stejným způsobem.

Plevová a Petrová (Šimíčková-Čížková et al., 2010) uvádí čtyři vývojová stadia dětské kresby podle Příhody (1967):

1. Stadium črtací experimentace. Toto stadium začíná u dítěte ještě před druhým rokem. Pohyb vede z kloubu ramenního, o něco později ze zápěstního. Tím vzniká oblouková čára směřující šikmo nebo vodorovně. Základem tohoto stadia je čárání po papíru. Tato činnost je nekoordinovaná, motorická a chybí jí obsah. Později dochází ke vzniku tahů ve tvaru elipsy, spirály a kruhu.

2. Stadium prvotního obrazu. Toto stadium nastává u dítěte po jeho třetím roce a mezi jeho projevy patří kresba bodů, klikyháků, čar. Obraz vznikne teprve tehdy, když dítě svou kresbu pojmenuje.

3. Stadium lineárního náčrtu. Toto stadium začíná u dítěte kolem čtvrtého roku. Lineární náčrt je kresba záměrná, tematizovaná, jejím nejčastějším námětem bývá člověk.

Dítě kreslí to, co se mu líbí, co o realitě ví, k čemu má pozitivní vztah. Kresba bývá velká a barevná. V tomto věku můžeme vidět transparentnost, nedodržuje proporce.

4. Stadium realistické kresby. Pro toto stadium je typické, že dítě odděluje skutečnost od vlastního zážitku. Začíná mezi pátým a šestým rokem. Kresba je obohacena o detaily a má přesnější proporce. I v tomto věku dítě stále kreslí na základě své představy, a ne podle předlohy.

1.7.2 Vývoj kresby lidské postavy

Lidská postava je nejoblíbenějším námětem dětské kresby. Objektem kresby se stává mezi třetím a čtvrtým rokem, výjimečně dříve. Je to ovlivněno nadáním dítěte a četností, s jakou se kresbě věnuje Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

Názory na jednotlivé fáze vývoje kresby lidské postavy se různí. Informace, které jsme z těchto vybraných publikací získali, jsme se pokusili začlenit tak, aby na sebe navazovaly.

Lidskou postavu začíná dítě kreslit kolem třetího roku a vychází při tom ze zkušeností s vlastním tělem. Pro tento věk je typický tzv. hlavonožec. Lidský obličej je důležitý při navazování kontaktů s druhými, z tohoto důvodu se zaměřuje na hlavu a obličej. Důležité jsou i končetiny, uvědomuje si, k čemu nám slouží Vágnerová (2012). Hlavonožce lze popsat jako uzavřený kruh, k němuž jsou připojeny paprskovité čáry a dvě vertikální čáry Švancarová a Švancara (In Smékal, Švancara a Holub, 1980). Uzavřený kruh představuje hlavu, která se stává hranicí, ve které se nachází důležité lidské znaky (oči, nos, ústa) Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

Trup zpočátku nemá pro dítě význam, jako samostatná část lidského těla se začíná objevovat mezi nohama, na kterých je hlavonožec postaven. Dítě jej začíná kreslit proto, aby přidalo postavě určité detaily, např. knoflíky Uždil (2002).

Kolem pátého roku se trup stává samostatnou částí těla. Hlava, trup, délka a připojení končetin ještě nejsou proporcčně v souladu. Trup zpočátku dítě kreslí menší než hlavu, ta je pro něj stále nejvýznamnější. Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

Kolem šestého roku se dítě zaměřuje na zdokonalování proporcí jednotlivých částí lidského těla. Na trup jsou připojeny paže, hlava je pokryta vlasy, které se nachází po jejím obvodu. Také můžeme vidět, že na postavě přibývají detaily, např. prsty, uši, oblečení,

zdobení) Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010). Vlasy mohou trčet vedle sebe, lze spatřit také účes nebo vlasy kudrnaté Uždil (2002).

V sedmém roce dítě zpřesňuje proporce. Kreslí paže ve výšce ramen, objevuje se krk, jenž nenavazuje na linii hlavy nebo trupu. Dochází k propracování kresby účesu a oděvu Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010).

1.7.3 Znaky dětského výtvarného projevu

Hazuková (2011) uvádí velké množství znaků dětského výtvarného projevu charakteristické pro dítě v předškolním věku, jež dále dělí. Vybrali jsme z nich ty, s nimiž jsme se již dříve setkali.

- Grafoidismus = zaoblování ostrých úhlů a naklánění kresby směrem budoucího písma.
- R-princip = rozlišování jednoho směru od druhého.
- Automatismus = opakování již naučených tvarů.
- Transparence = dítě nekreslí pouze zevní část objektu, ale i vnitřní, co nevidíme.
- Antropomorfismus = přenášení vlastností lidí na věci a zvířata.
- Významná velikost = to, co je pro dítě důležité bývá nakresleno jako větší, i když to nemusí odpovídat realitě. Někdy může dítě nakreslit větší samo sebe jako projev egocentrismu.
- Intelektuální horizont = dítě si prostor na papíru rozdělí na pás země a pás nebe.
- Reálná barevnost = dítě nakreslí věc takovou barvou, která jí odpovídá i ve skutečnosti.
- Nahodilé použití barvy = dítě má zážitek, který chce rychle vyjádřit na papír a použije i takovou barvu, která tomu neodpovídá, např. na něj nezbyde ta správná pastelka.

2 ŠKOLNÍ ZRALOST A PŘIPRAVENOST

Nástup do školy je zásadní změnou v dosavadním životě dítěte. Dítě získává novou sociální roli žáka, která má určeny pevné požadavky, škola je institucí autoritativní. Ve škole je hra nahrazena prací, kterou zadává a kontroluje autorita a má svůj cíl a význam Valentová (In Valentová & Vágnerová, 1994).

Prizpůsobit se školnímu režimu může být pro některé děti obtížné. Mohou se objevit problémy se soustředěním, podřízením se skupině a autoritě. Dítě si hraje, baví se s ostatními, mluví, vykřikuje, nedokáže sedět na místě. Následně dítě ve výuce zaostává, ztrácí zájem o školu, vznikají rodinné problémy, protože rodiče nepochopí původ problémů, a to může vést k rozporu mezi rodiči a školou. Problémy se objevují i doma. Dítě odmítá vstávat do školy a chodit do ní, chystat se na vyučování, objevují se psychosomatické obtíže (bolest břicha, únava). Tyto problémy se vytrácí o prázdninách nebo o víkendu. Důvodem problematičtějšího chování může být nedostatečná školní připravenost nebo zralost Zelinková (2001). Proto musíme včas rozeznat, které dítě bude potřebovat individuální péči pedagogickou nebo psychologickou a pomoc Valentová (1994).

2.1 Školní zralost

V odborné literatuře najdeme pojem školní zralost definovaný jako stav dítěte, zahrnující zdravotní, psychickou a sociální schopnost začít povinnou školní docházkou Kropáčková (2018).

Dittrich (1992, s. 19) uvádí školní zralost jako *„fyzickou a psychickou připravenost dítěte na školu, která mu umožňuje optimální zapojení do vyučovacího procesu bez nebezpečí ohrožení fyzického a duševního zdraví při školní zátěži.“*

Hartl a Hartlová (2000, s. 708) definují školní zralost jako *„způsobilost dítěte absolvovat školní vyučování; předpokládá určitý rozvoj jazyka a myšlenkových operací, schopnost aktivní pozornosti, soustředění i určitou úroveň sociálních dovedností.“*

2.1.1 Fyzická (tělesná) zralost

Tělesnou zralost a zdravotní stav dítěte posuzuje pediatr, případně další specialisté (např. dětský neurolog). Pokud se posuzuje školní zralost komplexně, tak se k ní, na základě

podkladů, které jsou získány od pediatra a případně jiných specialistů, vyjadřuje i poradenský psycholog. V šesti letech by mělo dítě vážit cca 20 kg a měřit 120 cm, ale je to individuální, vliv na váhu a vzrůst mají rodové předpoklady a stravovací návyky rodiny Jucovičová a Žáčková (2014). Přiměřená zralost CNS souvisí se schopností učit se. Pokud se dítě začne učit příliš brzy, je to pro něj více náročné než učení v době, která je pro učení vhodná. Aby dítě v první třídě zvládalo psaní, kreslení a tělesnou výchovu je potřeba být vyzrálé v oblasti jemné a hrubé motoriky. S tím také souvisí vyhranění laterality. Před vstupem do školy musí být dokončena také první strukturální přeměna, jelikož z ní pramení tělesný a duševní nesoulad. Projevuje se střídáním únavy a aktivity, dítě má oslabenu imunitu. Také je to období vytahování se, mizí zaoblenost, začíná osifikace zápěstních kůstek a končetiny rostou do délky Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010). S tím souvisí filipínská míra, jež znamená, že dítě má být schopno pravou rukou dosáhnout přes hlavu na levé ucho. Také sem patří i výměna mléčného chrupu za trvalý Jucovičová a Žáčková (2014). Dítě fyzicky zralé lépe zvládne únavu a tělesnou zátěž pramenící z vyučování Kropáčková (2008).

2.1.2 Psychická (duševní) zralost

Rozumová zralost. Dítě začíná uvažovat v pojmech, logicky, myšlení je obecnější. Vytváří nadřazené pojmy (např. auto, autobus, vlak jsou dopravní prostředky), všímá si diferencí, chápe vztahy mezi věcmi (co mají stejné a co rozdílné), příčinu a následky. Zvládá jednoduché matematické pojmy jako menší a větší, začátek a konec, číselnou řadu od jedničky do deseti, orientuje se v čase, vyjmenuje dny v týdnu i roční období Jucovičová a Žáčková (2014).

Percepce. Percepce přechází od globální k diferencované, dítě dokáže lépe vnímat detaily (rozliší tvar, směr, počet na obrázku, díky čemuž je schopno rozlišit zrcadlová písmena. Kropáčková (2008). Úroveň smyslového vnímání musí být taková, aby dítě nemělo problém začít učit se číst, psát a počítat. Zrakové vnímání má být rozvinuto natolik, aby dítě zvládlo analýzu a syntézu (např. puzzle, rozstříhaný obrázek), určit rozdíly mezi obrázky, najít stejné dvojice obrázků, rozpoznat pravou a levou stranu, základní geometrické tvary, základní i doplňkové barvy a chápat prostorové pojmy. Oblast sluchového vnímání má být na takové úrovni, aby dítě zvládlo rozpoznat u slova začínající a končící hlásku, rozložit slovo na hlásky. Chápat pojmy potichu a nahlas, určit směr vycházejícího zvuku Jucovičová a Žáčková (2014).

Paměť a pozornost. Dítě by mělo být schopno naučit se krátkou básničku, písničku a věty, koncentrovat se na jednu činnost po dobu deseti minut, naslouchat a převyprávět příběh, dokončit činnost, kterou začalo Jucovičová a Žáčková (2014).

Řeč. Dítě má mít dostatečně velkou slovní zásobu, být schopno říct krátký příběh, vyjádřit své pocity a touhy Jucovičová a Žáčková (2014). Dítě by mělo správně vyslovovat, pokud se u něj vyskytuje dyslalie, mělo by ji překonat před vstupem do školy Šturma (In Říčan, & Krejčířová, 1997).

Emoce. Dítě by mělo ovládat své záchvaty vzteku, pláče a křiku, zvládat strach, úzkost a nespěšnost, být v kolektivu dětí, respektovat autoritu a podřídit se jí Jucovičová a Žáčková (2014). Mělo by být schopno překonat neúspěch a vědět, že se všechno nenaučí ihned, ale opakováním Nádvorníková (In Bednářová, Dandová, & Kratochvílová, 2017).

2.1.3 Sociální zralost

Dítě sociálně zralé zná své jméno, příjmení, věk, adresu svého bydliště. Zvládá odloučení od rodičů na delší dobu, výlety, pobyt v přírodě bez rodinných příslušníků. Jak již bylo zmíněno v oblasti psychické zralosti udrží pozornost na delší dobu a vrátí se k nedokončené činnosti, podřídí se autoritě. Sociálně zralé dítě vydrží sedět v klidu na svém místě, nachystá si a schová potřebné pomůcky do vyučování, umí si zorganizovat práci (co udělá nyní a později), překonává překážky, navazuje vztahy s vrstevníky, kooperuje, řeší konflikty. Se vstupem do základní školy také souvisí ovládnutí společenského chování, základů etikety (pozdraví, poprosí, poděkuje), sebeobsluhy (oblékání, vysvlékání, obouvání, vyzouvání, používání příboru) a základních hygienických návyků (dojde si samo na WC, umyje si ruce před a po jídle, po použití WC) Jucovičová a Žáčková (2014). Dítě pasivní, které se nebude chtít zapojovat do činností, se budeme snažit zaktivizovat různými úkoly, např. předání vzkazu, rozdání pomůcek. Postupně ho budeme pověřovat rolmi při dramatizaci, ve hře. Dítě konfliktní, které se snaží být v rozporu s ostatními a neustupovat, budeme nabádat např. k pomoci druhým, k vysvětlování pravidel hry a kontrole jejich dodržování Ležalová (In Šulová, L., & Ležalová, R., c2012).

2.2 Školní připravenost

Kropáčková (2008, s. 15) definuje školní připravenost jako „*aktuální stav rozvoje osobnosti dítěte ve všech oblastech s přihlédnutím k vnitřním vývojovým předpokladům i vnějším výchovným podmínkám. Konkrétně zahrnuje vyspělost psychickou (tzn. rozumovou, sociální, emoční a pracovní, jazykovou, motorickou), podmíněnou biologickým zráním organismu, a vlivy prostředí.*“

Koťátková (2014, s. 139) definuje školní připravenost „*jako způsobilost a stav rozvoje obecných a praktických vědomostí, dovedností a návyků, které umožní dítěti pokračovat ve svém vývoji prostřednictvím školního vzdělávání (na úrovni kurikula/programu dané školy, které můžeme ve vztahu k dítěti vybírat.*“ Praktické vědomosti a zkušenosti vychází ze života rodiny, obce, přírody a komunikace. Dovednosti a návyky zahrnují zvládnání překážek, sebeobsluhy, příjem řádu a pravidel a grafomotorickou zručnost Koťátková (2014).

Připravenost dítěte může posoudit učitel MŠ nebo ZŠ při zápisu dítěte do ZŠ a PPP (Pedagogicko-psychologická poradna) Koťátková (2014). Školní připravenost je oproti školní zralosti určitým stupněm předškolní přípravy, která se týká vlivu prostředí, výchovy a schopností Zelinková (2001).

2.3 Školní nezralost

Existuje mnoho činitelů ovlivňujících připravenost dítěte pro vstup do ZŠ. Kropáčková uvádí např. věk, pohlaví, zdravotní stav, genetickou výbavu, tělesnou a duševní zralost, pracovní a sociální zralost, emoční a řečovou zralost, laterální, stupeň jemné motoriky a sebeobsluhy, podněty v MŠ a v rodinném prostředí Kropáčková (In Dandová, Kropáčková, Nádvorníková, Pravcová, & Příkazská, 2018).

Obvykle je více příčin školní nezralosti dítěte. Mohou to být chyby v edukačním prostředí a působení, v tělesném rozvoji, porucha intelektu a poškození mozku v raném věku. Diagnostické testy školní zralosti realizují učitelky MŠ, učitelky 1. třídy při zápisu. Pokud se odhalí nějaký problém, dítě jde na vyšetření do PPP Svoboda (In Svoboda, Krejčířová, & Vágnerová, 2015).

Nezralé dítě je dítě nervózní, pomalé, neobratné, neschopno soustředit se na daný úkol, nesamostatné, závislé na druhých, neschopno navázat kontakt s druhými lidmi,

vzdorovité, agresivní, uzavřené do sebe. Každé z těchto dětí potřebují pomoc, pochopení a zvýšenou pozornost s cílem odhalit zdroj problému Šturma (in Říčan & Krejčířová 1997).

Nezralé děti, děti opožděné ve vývoji a se speciálními potřebami patří do MŠ. Učitelky MŠ mají být u těchto dětí obeznámeny s výsledky vyšetření z PPP i od pediatra, provádět pedagogickou diagnostiku (co zvládá, nezvládá, co zná a umí) a vytvořit pro toto dítě IVP (Individuální vzdělávací plán), který se bude týkat dovedností, jež dítě potřebuje a oblastí nedostatečného vývoje Koťátková (2014).

2.4 Diagnostika školní zralosti

Existuje mnoho různých testů určených k posouzení školní zralosti. My jsme si vybrali pouze některé testy na přiblížení z mnoha uvedených Svobodou (In Svoboda, Krejčířová, & Vágnerová, 2015):

Orientační test školní zralosti. Nebo také Kern-Jiráskův test školní zralosti, který je nejpoužívanějším a nejznámějším testem. Dítě má tři úkoly: nakreslit lidskou postavu, napodobit větu napsanou psacím písmem a obkreslit skupinu bodů. Za každý úkol dítě dostane určitý počet bodů na pětibodové stupnici, které se na konci sečtou a vyjde výsledek. Výsledkem může být dítě průměrné, nadprůměrné a podprůměrné. Vydala jej Bratislava v roce 1970 a 1992.

Edfeldtův Reverzní test. Byl vydán v roce 1968 a stále se využívá. Jeho cílem je zjistit, zda je dítě připraveno na čtení. Zjišťuje, zda rozpozná zrcadlové tvary.

Obrázkově-slovníková zkouška. Byl vydán v roce 1971 a cílem je zjistit, jakou má dítě pohotovost a slovní zásobu. Test obsahuje třicet barevných obrázků, např. strom, pes, dvojčata a dítě má říct, co se na obrázku děje. Vyhodnocení se provádí podle testové příručky.

3 POVINNÁ ŠKOLNÍ DOCHÁZKA

„Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad.“ dle zákona č. 561/2004 Sb., § 36, odst. 3, s.30).

Přesné datum začátku školního roku rodiče zjistí na informační schůzce, která bývá pro rodiče budoucích žáků první třídy nebo na internetových stránkách. ZŠ vnímá zahájení nového školního roku jako významnou událost a žáci se tento den neučí, ale jsou přivítáni po prázdninách a žáci první třídy bývají doprovázeni do tříd i s jejich rodiči Kropáčková (2008).

3.1 Zápis dítěte do základní školy

Zápis dítěte do ZŠ je povinný. *„Zákonný zástupce je povinen přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, a to v době od 1. dubna do 30. dubna kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.“* (dle zákona č. 561/2004 Sb., § 36, odst. 4, s.31). Zákonný zástupce, jenž nepřihlásí své dítě k zápisu k povinné školní docházce, spáchá přestupek (dle zákona č. 561/2004 Sb., §182a, odst. 1, písm. a). Za tento přestupek mu může být uložena pokuta do 5000 Kč (dle zákona č. 561/2004 Sb., §182a, odst. 2).

Žák navštěvuje ZŠ zřízenou *„obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu (§ 178 odst. 2), v němž má žák místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu žáka (dále jen "spádová škola"), pokud zákonný zástupce nezvolí pro žáka jinou než spádovou školu.“* (dle zákona č. 561/2004 Sb., § 36, odst. 5, s. 31). Pokud dítě přijme škola, jež není spádová, musí ředitel nespádové školy, na kterou bylo dítě přijato, oznámit tuto informaci škole spádové. Oznámení musí učinit do konce května roku kalendářního, ve kterém má dítě začít plnit povinnou školní docházku. Ředitel školy spádové má povinnost přijímat přednostně děti, jejichž trvalé bydliště se nachází v příslušném školním obvodu (dle zákona č. 561/2004 Sb., § 36, odst. 5).

Zápis dítěte do ZŠ je o bližším poznání dítěte a společně s rodiči se zvažuje, jestli je jejich dítě zralé k zahájení povinné školní docházky. U zápisu mohou být přítomni také další specialisté, např. pediatr, pracovník PPP Kropáčková (2008). Průběh zápisu bývá rozličný. Buď dítě nakreslí obrázek, zazpívá nějakou písničku nebo zarecituje básničku a také si může chvíli povídat s učitelem Jucovičová a Žáčková (2014). Další formou je, že dítě plní úkoly

na stanovištích, na která jsou doprovázeni rodiči nebo také žáky z vyšších ročníků, kteří bývají převlečeni za pohádkové postavy. Některé školy nesouhlasí s přítomností rodičů u zápisu jejich dítěte, protože chtějí posoudit, zda se dítě dokáže odloučit od rodičů, odpovídat samo na otázky, plnit úkoly Kropáčková (2008). Výsledek zápisu rodiče dostanou písemnou formou Jucovičová a Žáčková (2014).

Pokud je dítě přijato do ZŠ, před začátkem školního roku by se mělo zlepšit v oblastech, ve kterých mělo nedostatky, např. při nesprávné výslovnosti navštěvovat logopeda, vést k větší samostatnosti, cvičit správné držení tužky, uvolňovat ruku Kropáčková (2008).

3.2 Odklad povinné školní docházky

Podle Školského zákona o odklad povinné školní docházky o jeden školní rok žádá zákonný zástupce nepřiměřeně fyzicky a psychicky vyspělého dítěte ředitele ZŠ písemnou formou v době zápisu. Žádost musí být doložena posudkem školského poradenského zařízení a odborným lékařem či klinickým psychologem. Posledním školním rokem, kdy může být odloženo zahájení povinné školní docházky, je rok, v němž dítě dosáhne osmého roku věku (dle zákona č. 561/2004 Sb., § 37, odst. 1).

Rodiče, kteří se rozhodli o odklad školní docházky svého dítěte, si u zápisu, v MŠ nebo v poradenském zařízení musí vzít formulář pro odklad školní docházky, který vyplní a potvrdí na základě psychologického posouzení, jak již bylo zmíněno, PPP nebo SPC (Speciálně pedagogické centrum), odborný lékař a klinický psycholog. Poté musí zákonné zástupci předat žádost řediteli ZŠ do 31. května toho kalendářního roku, ve kterém má dítě nastoupit do ZŠ. Odevzdanou žádost posuzuje ředitel školy, v níž je dítě zapsáno. Výsledek dostanou rodiče písemně. V případě odložení školní docházky bývá zákonným zástupcům doporučena předškolní příprava v přípravném ročníku ZŠ nebo v posledním ročníku MŠ Jucovičová a Žáčková (2014).

Odklad nelze považovat za selhání dítěte, rodičů nebo MŠ Kropáčková (2008). Je to preventivní opatření, které ochraňuje nezralé děti před neúspěchem. Dobré zahájení povinné školní docházky ovlivňuje školní výsledky dítěte i v dalších letech a pomáhá v budování kladného vztahu ke škole, k vzdělávání. Pokud dítě selže na začátku školní docházky a nikdo mu nepomůže, ovlivní to jeho sebevědomí a zájem o školu a vzdělávání Klégrová (2003).

3.3 Dodatečný odklad povinné školní docházky

Dodatečný odklad školní docházky je ve školském zákoně definován: „*Pokud se u žáka v prvním roce plnění povinné školní docházky projeví nedostatečná tělesná nebo duševní vyspělost k plnění povinné školní docházky, může ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce žákovi dodatečně v průběhu prvního pololetí školního roku odložit začátek plnění povinné školní docházky na následující školní rok.*“ (dle zákona č. 561/2004 Sb., § 37, odst. 3, str.32). Dítěti, jež nastoupilo do první třídy tělesně či duševně nezralé, může být ředitelem a se souhlasem zákonných zástupců udělen dodatečný odklad o jeden školní rok. Dodatečný odklad lze udělit jen v prvním pololetí školního roku. Dítě s dodatečným odkladem se vrací zpět do MŠ nebo do přípravného ročníku. Dítě chápe vrácení se zpět do MŠ jako své selhání a může ho to psychicky poznamenat i do dalších let. Na druhou stranu se mu uleví, protože navštěvování ZŠ pro něj bylo zátěží Jucovičová a Žáčková (2014).

Přípravný ročník vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, ale patří do ŠVP ZŠ (Školního vzdělávacího programu základní školy). Kapacita tohoto ročníku je maximálně patnáct dětí a minimálně sedm dětí, které mají osmnáct až dvacet dva vyučovací hodiny týdně. Na konci školního roku vytvoří učitel tohoto ročníku zprávu, jež bude obsahovat informace o dosažené úrovni dítěte a také doporučení týkající se jeho dalšího vzdělávání. Tato zpráva bude poskytnuta rodinným zástupcům dítěte a ZŠ, kde zahájí povinnou školní docházku Kropáčková (2008).

3.4 Předčasný nástup

Předčasný nástup znamená, že do ZŠ nastoupí dítě, které dovrší šesti let teprve v průběhu školního roku. Školský zákon se k předčasnému nástupu vyjadřuje takto: „*Dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce. Podmínkou přijetí dítěte narozeného v období od září do konce prosince k plnění povinné školní docházky podle věty druhé je také doporučující vyjádření školského poradenského zařízení, podmínkou přijetí dítěte narozeného od ledna do konce června doporučující vyjádření školského poradenského zařízení a odborného lékaře, která k žádosti přiloží zákonný zástupce.*“ (dle zákona č. 561/2004 Sb., § 36, odst. 3, str. 31).

Dítě, jež nastoupilo do školy předčasně, musí být stejně zralé jako jeho starší spolužáci, někdy starší až o rok. Důležité je, aby svým spolužákům stačilo, bylo úspěšné, dokázalo se zadaptovat na práci a docházka do školy ho těšila Klégrová (2003).

4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení.“ RVP PV (2018, s. 5)

RVP PV akceptuje přirozené zvláštnosti vývoje dětí předškolního věku a promítá je do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání. Umožňuje rozvoj a vzdělávání jednotlivých dětí v souladu s jejich individuálními možnostmi a potřebami. Zaměřuje se na tvorbu základů klíčových kompetencí, které jsou v předškolním vzdělávání pro dítě dosažitelné. Formuluje kvalitu předškolního vzdělávání. Zabezpečuje srovnatelnou pedagogickou účinnost. Formuje prostor pro tvorbu různých programů a koncepcí každých mateřských škol, kterým poskytuje využívání různých metod a forem vzdělávání, které adaptuje konkrétním regionálním a místním podmínkám, potřebám a možnostem. Určuje rámcová kritéria, která se používají pro evaluaci mateřské školy a vzdělávání, které v ní probíhá. RVP PV (2018).

RVP PV manipuluje se čtyřmi cílovými kategoriemi předškolního vzdělávání. Jsou to cíle, které mají podobu záměrů a výstupů, nejdříve formulované v obecné a poté v oblastní úrovni. Mezi tyto čtyři cílové kategorie, které spolu korespondují a jsou provázané, patří rámcové cíle, klíčové kompetence, dílčí cíle a dílčí výstupy. Při pozorování a naplňování záměrů, jenž jsme si zvolili, dochází k dosažení výstupů. Rámcové cíle jsou všeobecné záměry předškolního vzdělávání a při jejich naplňování dochází ke vzniku základů klíčových kompetencí. Klíčové kompetence jsou činnostně zaměřené a prakticky využitelné výstupy, jejichž základy si dítě začíná osvojovat v předškolním vzdělávání. Dílčí cíle chápeme jako konkrétní záměry, které odpovídají konkrétním vzdělávacím oblastem. Dílčí výstupy odpovídají dílčím cílům a jsou stanoveny pro dobu, kdy dítě ukončuje předškolní vzdělávání, ale dosažení dílčích výstupů pro dítě není povinné. RVP PV (2018).

V MŠ je hlavním prostředkem vzdělávání dítěte vzdělávací obsah, jenž má naplňovat záměry vzdělávání a dosahovat cílů vzdělávání. V RVP PV je vzdělávací obsah stanoven v podobě očekávaných výstupů a učiva, pro děti od 2 do 6 (7) let společně. Vzdělávací obsah je rozdělen do pěti vzdělávacích oblastí: Dítě a jeho tělo (oblast biologická), Dítě a jeho psychika (oblast psychologická), která se člení do tří podoblastí (Jazyk a řeč, Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace a Sebepojetí, city a vůle),

Dítě a ten druhý (oblast interpersonální), Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní) a Dítě svět (oblast enviromentální). Každá z oblastí obsahuje dílčí vzdělávací cíle (vyjadřují, co u dítěte učitel podporuje), vzdělávací nabídku (co dítěti učitel nabízí) a očekávané výstupy (vyjadřují, co dítě na konci předškolního období většinou dokáže. Každá oblast také obsahuje rizika (vyjadřují, co by mohlo zkazit úspěch záměrů vzdělávání učitele RVP PV (2018).

PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODIKA ZJIŠŤOVÁNÍ PŘIPRAVENOSTI DÍTĚTE PRO VSTUP DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

5.1 Cíl

Cílem praktické části této bakalářské práce bylo zjistit, jaký je rozdíl v připravenosti dítěte v předškolním věku pro vstup do základní školy na začátku školního roku a o půl roku později. První výzkum by proveden v září roku 2018, druhý výzkum byl proveden v březnu roku 2019. Byly formulovány tyto výzkumné otázky:

1. O jak velký rozdíl se bude jednat?
2. Jakým směrem rozdíl povede?
3. V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

5.2 Metody výzkumu

Pro výzkum jsem využila kvalitativní přístup. Definice kvalitativního přístupu: „*Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu.*“ Švaříček a Šed'ová (2014, s. 17)

Použitými metodami byl strukturovaný rozhovor, zúčastněné pozorování a *Orientační test školní zralosti* od Jiráska. Výsledky tohoto testu byly vyhodnoceny ve spolupráci s vedoucí bakalářské práce podle příručky od Jaroslava Jiráska.

5.2.1 Strukturovaný rozhovor

Při strukturovaném rozhovoru má tazatel předem připravené otázky, na které dotazovaný odpovídá Hendl (2016). V mém případě byla dotazovanou osobou učitelka MŠ, která učí mnou vybrané děti. Učitelka mi odpovídala na otázky týkající se rodiny dítěte. Odpovědi byly zaznamenány do výsledků výzkumu u každého dítěte.

1. V jakém typu rodiny dítě vyrůstá?
2. Má dítě sourozence?

5.2.2 Zúčastněné pozorování

„Zúčastněným pozorováním je možné popsat, co se děje, kdo nebo co se účastní dění, kdy a kde se věci dějí, jak se objevují a proč.“ Hendl (2016, s. 197) Pozorovala jsem chování dítěte v mateřské škole, dále jsem se zaměřila na oblast sebeobsluhy a sociálních dovedností. Hendl (2016) uvádí čtyři kroky tohoto typu pozorování:

1. Navázání kontaktu. S jednotlivými dětmi jsem navázala kontakt prostřednictvím společných her, povídáním si s nimi. Abych získala základní informace o vybraných dětech, bylo důležité si zvolit klíčového informátora. „*Jedná se o jedince, který zná výborně dané prostředí a dokáže své znalosti vyjádřit.*“ Hendl (2016, s. 199) Tímto informátorem byla jedna z učitelek mateřské školy, která vede třídu, kterou navštěvují mnou vybrané děti.

2. Pozorování. Během tohoto kroku jsem pozorovala děti v situacích, které byly klíčové pro zjištění, zda dítě zvládá nebo nezvládá stanovené činnosti v oblasti sebeobsluhy a sociálních dovedností, jak se dítě chová v MŠ, jak se projevuje vůči dětem a dospělým.

3. Záznam dat. Každý den strávený v MŠ jsem si vedla poznámky z terénu o chování vybraných dětí a jejich schopnostech provádět sebeobsluhu. „*Terénní poznámky obsahují, co výzkumník slyšel, viděl, prožil, o čem uvažoval v průběhu shromažďování a reflektování dat.*“ Hendl (2016, s. 201). Protože se tyto poznámky mají zpracovat vždy do 24 hodin od zaznamenání, zpracovávala jsem je vždy po příchodu z MŠ.

4. Závěr pozorování. Po získání všech potřebných dat jsem MŠ opustila. Získaná data o pozorování v oblasti sebeobsluhy a sociálních dovedností byla zaznamenána do tabulek, které byly vytvořeny podle tabulek Bednářové a Šmardové (2008, s. 58 a 63-65; 2010, s. 52, 56). V přílohách naleznete veškeré tabulky se získanými daty.

5.2.3 Orientační test školní zralosti od Jiráska

S každým dítětem jsem pracovala individuálně. Prostředí jsem se snažila vytvořit takové, aby se dítě cítilo dobře a mělo klid na vyplnění testu. Během vypracovávání testu jsem u dítěte hodnotila, jakou rukou drželo tužku, míru soustředění, jak postupovalo při vyplňování jednotlivých úkolů v testu. Jednotlivé vypracované testy i manuál k jeho vyhodnocení naleznete v přílohách. Za každý vypracovaný úkol děti mohou získat od jednoho do pěti bodů. Nejlepší výsledek je získání jednoho bodu, nejhorší pěti bodů. Po sečtení získaných bodů ze všech úkolů nám vyjde hodnota průměrná, podprůměrná či nadprůměrná.

5.3 Výzkumný vzorek

Pro výzkum jsem vybrala Mateřskou školu Hrádek na Vlárské dráze, která je odloučeným pracovištěm Mateřské školy Slavičín – Malé Pole. Jedná se o státní mateřskou školu, zřizovatelem je město Slavičín a je zřízena jako příspěvková organizace. Mateřská škola Hrádek na Vlárské dráze má jednu heterogenní třídu. Je do ní zapsáno 28 dětí.

Pro výběr výzkumného vzorku byla předem stanovena kritéria. Prvním kritériem bylo, aby se jednalo o děti ve věku od 5 do 7 let. Druhým kritériem bylo, aby se jednalo o děti, které MŠ navštěvují minimálně druhým rokem. Na základě těchto kritérií jsem si vybrala 3 chlapce a 3 děvčata.

5.4 Průběh výzkumného šetření

V září a následně v březnu jsem ve vybrané mateřské škole trávila několik týdnů, během kterých jsem si vybrala vzorek předškolních dětí a zjišťovala, jak se tyto děti postupně zlepšují v přípravě na základní školu prostřednictvím metody strukturovaného rozhovoru, zúčastněného pozorování a Orientačního testu školní zralosti.

5.5 Výsledky výzkumu – ZÁŘÍ

5.5.1 Šimon

Šimonovi bylo v době prvního výzkumu 5 let a 7 měsíců. Šimon žije v úplné rodině a má jednu starší sestru. Šimon se při aktivitách řízených učitelkou dokáže soustředit, odpovídá, plní pokyny. Při hrách si hraje s ostatními, spolupracuje, komunikuje.

Pozorování

Sebeobsluha: Hygienu Šimon zvládá. Dojde si na toaletu sám, vždy upozorní učitelku a po použití WC použije toaletní papír, spláchne, umyje a utře si ruce. Ruce si umí umýt sám. Po jídle ví, že si má umýt obličej a vyčistit si zuby. Pokud má ruce špinavé, umyje si je. Když kašle, dává si ruku před ústa. Pokud mu má rýmu, učitelka ho upozorní, aby se vysmrkal. Smrkání zvládá sám. S oblékáním nemá Šimon žádný problém. Ví, které oblečení je jeho, umí se sám obléct i vysvléct, zapne a rozezne si knoflík i zip. Rozpozná, která část oblečení patří dozadu a dopředu, podle obrázku nebo cedulky. Pokud má oblečení naruby, převrátí si jej. Své věci si uloží do své skříňky, složené. Jediné, s čím má problém, je zavazování tkaniček, to nezvládne ani s dopomocí. Při stolování Šimon zvládne správně držet lžici, příbor mu učitelka musí upravit, sám ho drží špatně. Jídlo si donese ke stolu, aniž by něco rozlil. Na chůzi s jídlem se soustředí. Někdy je nutné, aby ho učitelka upozornila, aby u jídla nepovídal a seděl hezky na židli. Když dojí, odnese nádobí na určené místo. Nápoj si zvládne do hrníčku nalít sám, ale asistuje u toho učitelka.

Sociální dovednosti: Šimon nemá problém vydržet v MŠ celý den bez rodičů. Pokud nastane situace, která je nová a přináší změny, přizpůsobí se. Při hře nebo i řízené činnosti Šimon odpovídá dětem, učitelce, komunikuje s nimi. Při činnosti ve skupině se zapojuje, spolupracuje s ostatními, pomáhá druhým, když jim něco nejde, je zodpovědný, zvládne prohru. Pomáhá také mladším dětem s oblékáním. Někdy jej učitelka musí napomenout několikrát, aby něco nedělal, např. nehoupal se na židli. Pravidla, která jsou stanovena ve třídě, dodržuje a pokud je poruší, uvědomí si, že udělal něco špatně. Pokud nastane čas uklízení, zvedne se a jde pomoci uklízet ostatním.

Orientační test školní zralosti od Jiráka

Při plnění tohoto testu byl Šimon nejšikovnější, soustředil se na dané úkoly. Je pravák, tužku držel správně, při psaní a kreslení si papír přidržoval levou rukou. Pánovi nakreslil i kšiltovku.

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Hlava je k trupu připojena krkem a není větší než trup. Na hlavě je kšiltovka. Chybí uši. Obličej má oči, nos a pusy. Paže jsou ve výši ramen. Jedna paže je zakončena pěti prsty, druhá čtyřmi. Na nohou jsou boty. Chybí ošacení.

Napodobení psacího písma: Písmo má čitelnou podobu jako předloha. Písmena mají skoro stejnou velikost jako v předloze. Začáteční písmeno je větší než písmena ostatní. Dokonalé spojení ve tři slova. Nechybí tečka nad písmenem i.

Obkreslená skupiny puntíků: Obkreslená skupina puntíků se téměř shoduje s originálním zobrazením.

Šimon v testu získal čtyři body. Tento výsledek je považován za nadprůměr.

5.5.2 Matyáš

Matyášovi bylo v době prvního výzkumu 5 let a 1 měsíc. Matyáš žije v úplné rodině a má jednu mladší sestru, která s ním chodí do mateřské školy. Matyáš při činnostech řízených učitelkou nedokáže udržet pozornost. Hraje si s kamarádem, povídá, je k učitelce zády. Pokud ho učitelka napomene, dělá, že ji neslyší. Během volné hry si hraje s kamarády, pokud se mu něco nelíbí, dokáže být agresivní. Ve školce používá vulgární slova.

Pozorování

Sebeobsluha: Matyáš hygienu zvládne s dopomocí. Na toaletu si dojde dle potřeby, použije toaletní papír, ale bez připomenutí zapomene spláchnout a umýt si ruce. Dále musí být napomenut, aby si umyl ruce a ústa, pokud je má špinavé. Umí si vyčistit zuby. Na použití kapesníku, zakrytí úst při zívání či kašlání musí být upozorněn. S oblékáním nemá velké problémy. Obleče i vysvleče se sám, převrátí si oděv naruby, pozná si svůj oděv, ví, která strana oděvu je přední a zadní. Dokáže zapnout a rozepnout knoflíky a zip. Aby si věci poskládal a uložil na místo, musí být upozorněn. Nevládne zavázat tkaničku ani s pomocí. Se stolováním má Matyáš problémy. Umí použít lžici i příbor a po jídle ví, že má nádobí odnést na určené místo. Má problém se soustředit na odnos jídla na stůl, dívá se po okolí a rozlévá jídlo kolem sebe. Během jídla musí být upozorněn na to, aby se nehoupal na židli, nepovídal. Nevládne si sám nalít vodu ze džbánu.

Sociální dovednosti: Dokáže v mateřské škole vydržet bez rodičů a přizpůsobí se novým situacím. Učitelka jej musí při řízené činnosti napomínat, aby nerozptyloval mladší děti, ale soustředil se na činnost, odpovídal na otázky a spolupracoval s ostatními. Někdy se stalo, že na upomenutí, zákaz nereagoval. Dokáže být agresivní, pokud není po jeho nebo se mu něco nelíbí, používá vulgární slova. Často si neuvědomí, že svým chováním může druhým

ublížít. Pokud nastane čas na úklid, hraje si dál a nepomůže druhým s úklidem ani po připomenutí. Při prohře se rozčílí a nechce dál pokračovat ve hře.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Matyáš je levák. Test plnil levou rukou, papír si přidržoval pravou rukou. Na tužku tlačil. Při kresbě pána si papír natáčel. Při přepisu věty měl problém s tím, že si ji při psaní levou rukou zakrýval. Před psaním slov si každé z nich vždy kousek nad papírem obtáhl tužkou. Při napodobování puntíků si je nejprve všechny spočítal, teprve poté začal kreslit. Při kreslení si spočítal puntíky ve sloupci, komentoval, kde se puntík nachází a kam ho nakreslí. Kresba puntíků mu připomínala kreslení sněhuláka.

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Hlava není větší než trup. Chybí krk, vlasy, uši. Hlava s trupem není spojena. Paže nejsou ve výši ramen. Jsou zakončeny prsty, na jedné ruce pěti, na druhé čtyřmi. Na břichu je pupík. Nohy mají prsty, jedna noha má tři prsty a druhá čtyři prsty.

Napodobení psacího písma: Napodobení písma není přesné. Jednotlivá slova nelze přečíst. Věta má tři části. Rozpoznat lze čtyři písmena.

Obkreslení skupiny puntíků: Je obkreslen správný počet puntíků ve správném rozpoložení. Velikost puntíků je větší než u originálního zobrazení více než o polovinu. Puntíky jsou vybarveny.

Matyáš získal z testu osm bodů. Tento výsledek se považuje za průměr.

5.5.3 Jan

Jan měl v době prvního výzkumu 5 let a 6 měsíců. Také žije v úplné rodině a je jedináček. Jan při řízených činnostech neudrží pozornost, hraje si s kamarádem, povídá, řízená činnost ho nezajímá. Při volné hře dokáže být agresivní, pokud mu někdo vezme hračku. Pokud ho někdo udeří, vrátí mu to. Stalo se, že spolkl tři kamínky a nedokázal pochopit, že se to nedělá a proč se to nedělá. V mateřské škole používá vulgární slova. Pokud mu něco nejde, nedodělá to, vzdá se.

Pozorování

Sebeobsluha: Hygienu Jan sám moc nezvládá. Pokud potřebuju na WC, upozorní učitelku a jde. Umí si vyčistit zuby. Po použití WC spláchne a umyje si ruce pouze

po připomenutí. Pokud má ruce nebo pusu špinavou, neumyje si je ani po upozornění. Při kašlání či zívání si nezakrývá ústa rukou, neví, kde se nachází kapesníky na smrkání, nepoužívá je. S oblékáním nemá velké problémy. Poznává své oblečení, umí se vysvléct i obléct, rozliší přední a zadní oblečení podle obrázku nebo cedulky. Nedělá mu problém zapnout a rozepnout zip, ale s knoflíkem to neumí. Také si neumí zavázat tkaničky. Oděv si obrátí po napomenutí, ale někdy mu to nejde a vzdá to. Věci dává skříňky nesložené. Se stolováním má také problémy. Neumí použít příbor, drží jej špatně a ve špatné ruce. Nedokáže sedět u jídla v klidu, baví se s ostatními, houpe se na židli, jídlo má i kolem svého talíře. Když si nese talíř s jídlem, dívá se kolem sebe, nesoustředí se na odnos a rozlévá jej na zem. Neumí si nalít vodu ze džbánu. Ví, že po jídle má nádobí odnést na určené místo.

Sociální dovednosti: Zvládne být odloučený od rodičů, dokáže se přizpůsobit změnám. Během řízené činnosti nedává pozor, rozptyluje ostatní děti, nereaguje na pokyny a zákazy učitelky. Během volné hry komunikuje s dětmi, ale jakmile si někdo půjčí jeho hračku, chce ji zpátky. Pokud prohrává ve hře, už ji nechce hrát. Nechápe, že svým chováním může ublížit sobě nebo druhým. Při úklidu nepomáhá ostatním s uklízením.

Orientační test školní zralosti od Jiráka

Jan je pravák. Drží špatně tužku. Pána chtěl nakreslit jako tátu, udělal mu vousy, protože jeho tatínek je má dlouhé. Na hlavu nakreslil čepici typickou pro klauna.

Kresba mužské postavy: Jan nenakreslil mužskou postavu, ale pouze hlavu. Obličej má oči, kulatý nos a pusu. Chybí vlasy a uši, trup, končetiny, krk, prsty, oblečení. Představil pána jako klauna.

Napodobení psacího písma: Věta není čitelná. Začáteční písmeno je větší než ostatní. Lze rozpoznat dvě písmena.

Obkreslení skupiny puntíků: Skupina puntíků má správný počet, ale větší velikost a není vybarvena. Velikost puntíků je větší než o polovinu.

Jan získal z testu dvanáct bodů. Tento výsledek se považuje za podprůměrný.

5.5.4 Lia

Lia měla v době prvního výzkumu 6 let a 2 měsíce. Žije v úplné rodině a má jednu starší sestru. Lia měla odklad povinné školní docházky. I nyní při řízených činnostech nevnímá, nezajímá ji to. Ráda se ve volné hře o někoho stará, hraje si s kamarádkami. Pokud

jí někdo vezme hračku, aniž by se zeptal, zda si jí může půjčit, je agresivní, používá vulgární slova. Když se jí něco daří, ukazuje palcem jedničku.

Pozorování

Sebeobsluha: Hygienu Lia celkem zvládá. Pokud se jí chce na toaletu, upozorní učitelku. Musí být upozorněna na spláchnutí, použití toaletního papíru a umytí si rukou po WC i špinavých rukou. Umí si vyčistit zuby. Ví, kdy má použít kapesník, ale sama si nezakryje ústa při kašlání nebo zívání. S oblékáním problém nemá. Poznává svoje oblečení, rozezná přední a zadní část oblečení podle obrázku nebo cedulky, umí se sama vysvléct i obléct, obrátit si oděv, zapnout a rozepnout knoflík i zip. Na složení věcí do skříňky musí být upozorněna. Neumí zavazovat tkaničky. Stolování většinou zvládne s dopomocí. Sama drží špatně příbor, když ji učitelka opraví, drží ho správně. Když nese jídlo ke stolu, dívá se kolem sebe. Během jídla mluví s plnou pusou. Po jídle odnese nádobí na určené místo. Vodu si nalije ze džbánu s dopomocí učitelky.

Sociální dovednosti: Lia zvládne odloučení od rodičů, přizpůsobí se změnám. Během řízené činnosti se nesoustředí, nezajímá ji, mluví na druhé děti, někdy nereaguje na otázky a pokyny učitelky. Ve spontánní hře si hraje s mladšími dětmi, pomáhá mladším, chce se o ně starat. Používá vulgární slova, nechce půjčit hračku těm, se kterými si nehraje, zlobí se, že tu hračku někdo chce. Nechce se jí uklízet.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Lia je pravák. Kreslí pravou rukou, tužku drží správně. Při vyplňování testu vyplazovala jazyk. Z věty, kterou měla přepsat, byla nervózní, říkala, že je to moc těžké a neví jak na to. Neustále se dívala na předlohu.

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Hlava je k trupu připojena krkem, není větší než trup. Paže vychází z ramen. Na hlavě jsou vlasy, nechybí ani uši. V obličejí se nachází oči, nos a pusa. Paže jsou zakončeny třemi prsty. Na nohou jsou boty. Chybí detaily na oblečení. Oblečení je mužské.

Napodobení psacího písma: Písmo není čitelné. Začáteční písmeno je větší než ostatní. Věta je rozdělena na tři části. Lze rozpoznat tři písmena. Věta má méně písmen než předloha. Nechybí tečka nad i.

Obkreslení skupiny puntíků: Skupina puntíků má správný počet, některé puntíky jsou menší než originální zobrazení. Jsou vychýleny tři puntíky.

Lia získala z testu osm bodů. Dosažený výsledek se považuje za průměrný.

5.5.5 Adriana

Adriana měla v době prvního výzkumu 5 let a 11 měsíců. Žije v úplné rodině a má jednu mladší sestru. Adriana je tiché dítě. Pokud někdo potřebuje pomoci, tak mu pomůže. Při řízených činnostech dává pozor, plní, co se po ní chce. Někdy se stane, že ji učitelka musí napomenout, aby něco nedělala, např. se nehoupala na židli. Ve volné hře si hraje s kamarádkami, podělí se o hračky.

Pozorování

Sebeobsluha: Hygienu většinou zvládá sama. Pokud potřebuju, zajde si na toaletu a upozorní učitelku, po použití WC nebo pokud je má špinavé, si umyje a utře ruce, obličej, umí si vyčistit zuby. V případě potřeby umí použít kapesník, při zívání a kašlání si dá ruku před ústa. Jediná věc, na kterou musí být upozorněna je, aby použila toaletní papír a spláchla po použití WC. Oblékání také většinou zvládá sama. Ví, které oblečení je její, rozezná přední a zadní část oděvu a dokáže jej obrátit, vysvléct i obléct se umí sama a také zvládá složení a uložení věcí na určené místo. Umí si zapnout a rozepnout knoflík, se zapínáním zipu potřebuje pomoci. Nevládá zavazování tkaniček. Stolování také zvládá. Zvládá používat lžici i příbor, nachystat a donést si věci ke stolu a po jídle odnést nádobí na určené místo. Má problémy s nalíváním nápoje ze džbánu.

Sociální dovednosti: Adriana zvládá odloučení od rodičů, přizpůsobí se změnám, komunikuje s dětmi i s učitelkou, odpovídá otázky, zapojuje se do všech činností a pomáhá ostatním. Někdy musí učitelka Adrianě připomenout stanovená pravidla, zopakovat příkaz nebo zákaz. Dokáže zhodnotit následky svého jednání, v případě potřeby si řekne o pomoc, překonává překážky, nevádí jí prohra. Udržování pořádku jí musí být někdy připomenuto.

Orientační test školní zralosti od Jiráka

Adriana je pravačka. Při přepisu věty měla u třetího slova strach, že se jí tam nevejde.

Kresba mužské postavy: Postava je velmi malá, ale má hlavu, krk i končetiny. Na hlavě jsou vlasy, ale chybí uši. Hlava není větší trup. Chybí krk. Na obličejí jsou oči, nos a ústa. Paže jsou pouhé čáry, nevychází z ramen a nemají prsty. Nohy jsou také jen čáry, nemají prsty ani boty.

Napodobení psacího písma: Věta není čitelná. Písmena jsou větší než originální zobrazení. Nechybí tečka nad i. Věta má tři části a lze rozpoznat tři písmena.

Obkreslení skupiny bodů: Skupina bodů má správný počet. Celkové zobrazení je menší než u předlohy. Jsou vychýleny tři puntíky.

Adriana získala z testu deset bodů. Dosažený výsledek je považován za průměrný.

5.5.6 Daniela

Daniela měla v době prvního výzkumu 5 let a 11 měsíců. Žije v úplné rodině a má jednu mladší sestru, která s ní navštěvuje mateřskou školu.

Daniela je podobně jako Adriana dítě, které nejde moc slyšet. Při řízené činnosti spolupracuje s učitelkou, udrží pozornost, plní pokyny. Během volné hry si hraje s kamarádkami, dokáže půjčovat hračky, stará se o svou mladší sestru, pomáhá ostatním.

Pozorování

Sebeobsluha: S hygienou nemá žádný problém. Upozorní učitelku, když jde na WC. Po použití WC spláchne, použije toaletní papír, umyje si ruce. Po činnosti, při které se zašpiní, si umyje ruce, pusy. Umí používat kapesník, vyčistit si zuby. Oblékání většinou zvládá sama. Poznává svoje oblečení, umí se sama obléct i vysvléct, rozliší přední a zadní část oblečení podle cedulky nebo obrázku, umí si sama obrátit oblečení, které je naruby. Zvládne si sama zapnout a rozepnout knoflík i zip. Na složené věci do skříňky musí být upozorněna. Oblékání Daniela zvládá většinou sama. Umí zapnout a rozepnout knoflík i zip. Zavazování tkaničky zvládne po ukázce krok za krokem. Během jídla drží správně lžici i příbor, je schopna nachystat si věci odnést si je ke stolu a po jídle odnést nádobí na určené místo. Během jídla povídá, po napomenutí si dává pozor. Vodu ze džbánu si nalije, pokud jí učitelka pomůže džbán držet.

Sociální dovednosti: Se sociálními dovednostmi nemá problém. Zvládá nepřítomnost rodičů, adaptuje se na změny, komunikuje s dětmi i s učitelkou, odpovídá na otázky, akceptuje prosbu, zákaz, zapojuje se do skupinových činností, pomáhá druhým. Pokud něco potřebuje, řekne si o to. Spolu s dospělým posoudí následek svého jednání, ví, že se dodržují určitá pravidla, je zodpovědná. Prohra Danielu nerozhází.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Daniela je pravačka. Při kreslení pána natáčela trup. Když kreslila pánovi pravou ruku, trupem se natočila doleva a naopak.

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Na hlavě jsou vlasy, ale chybí uši. Obličej má oči, nos a pus. Chybí krk. Hlava není větší než trup. Paže nevychází z ramen, ale z poloviny trupu a jsou zakončeny pěti prsty, připomínají kytičky. Na nohách jsou boty. Oblečení je mužské a nazdobené.

Napodobení psacího písma: Písmena jsou čitelná a některá jsou větší než v předloze. Věta má tři části. Nechybí tečka nad i.

Obkreslení skupiny bodů: Celek se podobá předloze. Obrýs není dvakrát větší ani širší než předloha. Prostřední sloupec má o jeden puntík navíc. Některé jsou vybarvené, některé nejsou.

Daniela získala z testu sedm bodů. Tento výsledek se považuje za průměr.

5.6 Výsledky výzkumu – BŘEZEN

5.6.1 Šimon

Šimonovi bylo v době druhého výzkumu 6 let a 1 měsíc. Šimon je velmi chytrý, udrží pozornost při řízených činnostech, během spontánních her rád skládá z lega, hraje si s vojáčky s dalšími dětmi.

Pozorování

Sebeobsluha: Šimon zvládá oblast hygieny, oblékání a stolování výborně. Zlepšení bylo registrováno v oblastech, které v září zvládal s dopomocí. Nyní zvládá používat včas kapesník, umí si zavázat tkaničky, nalít nápoj ze džbánu, používat příbor a při jídle se chová slušně.

Sociální dovednosti: Oproti září jej stačí napomenout pouze jednou, pokud je to nutné, např. aby tolik nekřičel.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Krk spojuje hlavu a trup. Hlava je skoro větší než trup. Na hlavě jsou nakresleny vlasy, chybí uši. Obličej má oči, nos

a ústa. Paže nejsou ve výši ramena a nejsou zakončeny prsty. Na nohách jsou boty. Pán má na krku náhrdelník. Oproti září je postava méně propracovaná.

Napodobení psacího písma: Písmo je zcela čitelné. Počáteční písmeno je vyšší než ostatní písmena. Písmena tvoří tři slova. Nechybí tečka nad i.

Obkreslení skupiny bodů: Správný počet bodů, většina není vykreslena. Jeden bod je vychýlen ze sloupce.

I přes horší ohodnocení mužské postavy dosáhl Šimon nadprůměrného výsledku s pěti body.

Nyní si zodpovíme na výzkumné otázky, které byly formulovány na začátku výzkumu:

O jak velký rozdíl se bude jednat?

U Šimona jsme nezaznamenali výraznější rozdíl. Oblasti, které zvládal v září s dopomocí, v březnu již zvládal sám. V Jiráskově orientačním testu se zlepšil o jeden bod.

Jakým směrem rozdíl povede?

Rozdíl se ubíral směrem ke zlepšení se v oblastech, které mu dělaly problémy. Pouze u Orientačního testu školní zralosti dostal za březen horší ohodnocení kresby mužské postavy než v září, důvodem mohlo být jeho rozpoložení v tento den.

V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

Největší pokrok je vidět v oblasti sebeobsluhy, konkrétně oblékání. V září si nedokázal zavázat tkaničky ani s dopomocí, v březnu si je zavazoval sám.

5.6.2 Matyáš

Matyáš měl v době druhého výzkumu 5 let a 7 měsíců. I nyní nedokáže udržet pozornost během řízených činností, učitelka jej musí několikrát napomínat, jeho slovník obsahuje vulgární slova. Ve spontánní hře si hraje s kamarády, často si s ostatními ubližuje. Při pobytu venku se věnuje zahradě, uklízí, méně si na ní hraje s ostatními.

Pozorování

Sebeobsluha: U Matyáše byl registrován pokrok v oblasti hygieny, oblékání i stolování. Po použití WC nezapomene spláchnout, také si umyje ruce. Ví, kdy si umýt ústa, použít kapesník, dát si ruce před ústa. Tkaničky zvládne zavázat s dopomocí, problém mu dělá smyčka. Během stolování se soustředí na odnos jídla ke stolu, ale nezvládá u jídla nepovídat, houpe se na židli. Umí si nalít nápoj ze džbánu.

Sociální dovednosti: Byl zaznamenán určitý pokrok. Více komunikuje s ostatními dětmi, s učitelkou, také se více zapojuje do činností a spolupracuje s ostatními. Na pokyny, požadavky, zákazy často nereaguje, předstírá, že neslyšel. Používá vulgární slova, je agresivní vůči ostatním, pokud se mu něco nelíbí. S dopomocí zvládá zhodnotit následky svého jednání, dát najevo své potřeby, začít s úklidem a pomoci druhým, urovnat si věci ve skřínce, ve třídě. Prohru zvládá obtížně.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Hlava není větší než trup. Krk spojuje trup s hlavou. Na hlavě jsou vlasy, chybí uši. V obličeji jsou oči, nos a ústa. Paže nejsou ve výši ramen, jedna je zakončena čtyřmi, druhá třemi prsty. Na nohách jsou boty. Oproti září je postava větší.

Napodobení psacího písma: Počáteční písmeno je vyšší než ostatní. Chybí tečka nad i. Jsou čitelná tři písmena.

Obkreslení skupiny bodů: Dobré napodobení skupiny bodů. Počet je správný, body jsou vykresleny a zvětšeny. Dva body jsou vychýleny.

Oproti září měl Matyáš hůře opsanou větu a získal o bod více, tedy devět. Dosažený výsledek se považuje za průměrný.

Odpovědi na výzkumné otázky, které byly formulovány na začátku výzkumu:

O jak velký rozdíl se bude jednat?

Matyáš měl v září problémy v oblasti sebeobsluhy, sociálních dovedností, ani v Orientačním testu se mu nevedlo dobře. Ve většině oblastí se zlepšil o jeden stupeň. Bohužel v některých oblastech nedošlo k žádnému rozdílu nebo došlo ke zhoršení.

Jakým směrem rozdíl povede?

Rozdíl byl zaznamenán směrem ke zlepšení, ale i zhoršení. Místy nebyl registrován žádný rozdíl.

V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

Největším pokrokem bylo osvojení si dovednosti, kdy si sám nalije nápoj ze džbánu.

5.6.3 Jan

Jan měl během druhého výzkumu 6 let. I nadále se během řízené činnosti nesoustředí, rozptyluje ostatní děti. Během volné hry je často vůči druhým agresivní, používá vulgární slova. I nyní se vzdává, pokud mu něco nejde nebo se mu nechce. Rád skládá puzzle, staví z lega.

Pozorování

Sebeobsluha: V oblasti hygieny, oblékání a stolování byl zaznamenán menší pokrok. Po použití WC si umyje ruce pouze s připomenutím, taktéž pokud má ruce či ústa špinavá. Ví, kde se nachází kapesníky, používá je včas a správně. Při kašlání či zívání si zakryje ústa po připomenutí. Tkaničky si i nadále sám ani s dopomocí není schopen zavázat. Zapnout a rozepnout knoflík zvládne s dopomocí. Sám si je schopen i bez připomenutí obrátit oděv, který má naruby. Příbor používá správně, je schopen se soustředit na odnos jídla ke stolu, nalít si nápoj ze džbánu. Během jídla povídá, houpe se na židli, rozptyluje ostatní, učitelka jej musí napomínat.

Sociální dovednosti: Oproti září byl místy zaregistrován pokrok o jeden stupeň. S dopomocí se zapojí do činností, spolupracuje s ostatními. Je nutné mu vícekrát zopakovat příkazy, zákazy, požadavky. Nadále si neuvědomuje, že svou činností může druhým ublížit. Udržovat pořádek, zvládnout prohru je schopen zvládnout jen s dopomocí.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny, chybí krk. Na hlavě chybí vlasy a uši. Obličej má oči, nos a ústa. Paže nejsou ve výši ramen, ale jsou zakončeny třemi prsty. Každá noha je nakreslena jednou čarou, mají boty.

Napodobení psacího písma: Počáteční písmeno je vyšší než ostatní písmena. Nechybí tečka nad i. Písmena jsou čitelná a spojena ve tři slova. Pouze písmeno l nevypadá jak podle předlohy.

Obkreslení skupiny bodů: Celek se podobá předloze. Chybí jeden bod, pouze jeden bod je vykreslen a jeden bod je vychýlen ze sloupce. Body jsou zvětšeny.

Jan získal osm bodů, což je považováno za průměrný výsledek. Oproti září byl zaznamenán výrazný pokrok.

Odpovědi na výzkumné otázky, které byly formulovány na začátku výzkumu:

O jak velký rozdíl se bude jednat?

V oblasti sebeobsluhy a sociálních dovedností nebyl zaznamenán výraznější pokrok. O velký rozdíl se jednalo u Orientačního testu školní zralosti, kde Jan získal o pět bodů méně.

Jakým směrem rozdíl povede?

Rozdíl se ubíral směrem ke zlepšení nebo nebyl registrován žádný rozdíl.

V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

Největší pokrok byl zaznamenán u Jiráskova testu. V září Jan u kresby mužské postavy nakreslil pouze hlavu, v březnu nakreslil postavu pána a získal o dva body méně. U napodobení psacího písma získal také o dva body méně a napsaná věta vypadá výrazně lépe. V testu se mu podařilo postoupit z úrovně podprůměru na úroveň průměrnou.

5.6.4 Lia

Během druhého výzkumu měla Lia 6 let a 8 měsíců. Při navštěvování MŠ v březnu jsem si všimla, že Lia musí být středem pozornosti. Snaží se na sebe upozorňovat při řízených činnostech, při pohybových aktivitách. Během spontánních her si ráda kreslí nebo si hraje se dvěma kamarádkami. Najdou si venku i uvnitř MŠ koutek a svět kolem je nezajímá.

Při řízených činnostech se nedokáže soustředit na delší dobu, rozptyluje další děti. Lia má svým zlobením vliv i na další děti, které se k ní přidávají. Vulgární slova používá stále.

Pozorování

Sebeobsluha: V oblasti hygieny jsem oproti září nezaznamenala pokrok. Při kašlání či zívání si ústa zakryje rukou a pozná, kdy si má umýt ruce. Po WC spláchne, použije toaletní papír, ale ruce se jí umývat nechtějí. Špinavé ruce si jde umýt bez upozornění. S oblékáním Lia v září problém neměla, ale naučila se zavazovat si tkaničky. Na složení a uložení svých věcí do skříňky musí být upozorněna, protože se jí nechtějí skládat. U stolování byl zaznamenán větší pokrok. Naučila se držet a používat správně příbor, soustředí se na jídlo, které si nese ke stolu a umí si nalít nápoj ze džbánu. Někdy musí být upozorněna, aby jedla slušně a nemluvila s plnou pusou.

Sociální dovednosti: Oproti září více komunikuje s učitelkou, zapojuje se do činností, umí dát najevo své potřeby a je empatická. Lépe zvládá prohru a překonává překážky, ale v jejím slovníku jsou i nyní vulgární slova a nebojí se je použít. Na pokyny, příkazy, zákazy reaguje až po několikátém napomenutí, nadále se při řízené činnosti nedokáže soustředit a rozptyluje i ostatní děti.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup, končetiny a hlava není větší než trup. Hlava je s trupem spojena krkem. Na hlavě jsou vlasy, nechybí ani uši. V obličeji jsou zavřené oči, nos a ústa. Paže jsou ve výši ramen, jedna zakončena třemi prsty, druhá čtyřmi prsty. Na nohách jsou boty. Postava má oblečení, na tričku je auto.

Napodobení psacího písma: Věta je čitelná, obsahuje tři slova, počáteční písmeno je vyšší než ostatní. Nechybí tečka nad i.

Obkreslení skupiny bodů: Celek se podobá předloze, obrazec je zmenšený. Všechny body jsou vykresleny. Více než polovina puntíků je vychýlena ve sloupci i řádku.

Lia v testu získala sedm bodů. Dosažený výsledek znamená průměr.

Nyní si odpovíme na výzkumné otázky:

O jak velký rozdíl se bude jednat?

V oblasti hygieny byl zaznamenán pokrok u schopnosti, že si při kašlání či zívání zakryje ústa. V oblasti oblékání se ze stupně nezvládá Lia dokázala dostat na stupeň zvládá u zavazování tkaniček. U stolování se ve většině případů posunula o jeden stupeň kupředu. V sociálních dovednostech nebyl celkově zaznamenán výraznější pokrok.

Jakým směrem rozdíl povede?

Rozdíl se ubíral směrem ke zlepšení, zhoršení a v některých oblastech se neubíral žádným směrem.

V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

Největší pokrok byl zaznamenán v oblasti oblékání. Lia v březnu zvládá zavazování tkaniček úplně sama.

5.6.5 Adriana

Adrianě bylo v době druhého výzkumu 6 let a 5 měsíců. Adriana je chytrá, přátelská k dětem, ale má problémy s autoritami. Lia na ni má špatný vliv. Když jsou spolu, tak je Adriana živější a zlobivější. Při řízených činnostech se někdy nechá svést Liou a nedává pozor. Ve spontánní hře si ráda hraje na rodinu s dalšími dětmi.

Pozorování

Sebeobsluha: Adriana skoro na výbornou zvládala oblast sebeobsluhy už v září. V březnu byl zaregistrován pokrok v oblékání. Zapne a rozepne si zip, umí si zavázat tkaničky. Ví, že si má umýt ruce po použití WC, ale neumývá si je, protože se jí nechce. Je schopna si nalít nápoj ze džbánu. U jídla má často problém nepovídat, nehoupat se na židli.

Sociální dovednosti: Pokrok byl zaznamenán pouze u schopnosti udržovat pořádek ve svých věcech a společenských prostorách.

Orientační test školní zralosti od Jiráka

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny, hlava není větší než trup. Krk spojuje hlavu s trupem. Na hlavě jsou vlasy, chybí uši. V obličejí se nachází oči, nos a ústa. Paže nejsou ve výši ramen, ale jsou zakončeny pěti prsty. Na nohách nejsou boty ani prsty.

Napodobení psacího písma: Počáteční písmeno není vyšší než ostatní, věta má tři slova. Nechybí tečka nad i. Lze rozpoznat čtyři písmena předlohy.

Obkreslení skupiny bodů: Celek se podobá předloze, není větší ani širší, má správný počet. Jeden bod je vychýlen ve sloupci. Většina bodů není vykreslena.

Adriana dosáhla sedmi bodů, což je označeno za průměr. Oproti září získala u každého úkolu o bod méně.

Odpověď na výzkumné otázky:

O jak velký rozdíl se bude jednat?

U Adriany se jedná o větší rozdíl v Jiráskově Orientačním testu a zavazování tkaniček. V jiných oblastech Adriana neměla výraznější problémy ani v září.

Jakým směrem rozdíl povede?

Rozdíl se ubíral směrem ke zlepšení, ale v některých oblastech nebyl zaregistrován žádný pokrok.

V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

Největší pokrok byl vidět u zavazování tkaniček. V září si Adriana zavazovat tkaničky neuměla, nebyl toho schopna ani s dopomocí učitelky. V březnu si tkaničky zvládá zavazovat sama. Dalším pokrokem bylo dosažení sedmi bodů v Jiráskově Orientačním testu. Sice se neposunula na úroveň nadprůměr, ale rozhodně je zde vidět zlepšení. Kresba mužské postavy je větší, detailnější a Adriana v testu dokonale napodobila skupinu bodů.

5.6.6 Daniela

Daniele bylo v době druhého výzkumu 6 let a necelých 6 měsíců. Během řízené činnosti spolupracuje s učitelkou i s ostatními dětmi. Během volné hry si ráda hraje s legem, staví domečky pro panenky, kreslí.

Pozorování

Sebeobsluha: Už v září neměla Daniela výraznější problém v oblasti hygieny. Zvládá si při kašlání či zívání zakrýt ústa, umí si zavázat tkaničky, složí a uloží své věci na příslušné místo automaticky. Během stolování sedí u stolu, nepovídá. Zvládne si sama najít nápoj ze džbánu.

Sociální dovednosti: Naučila se udržovat pořádek ve svých věcech i ve společenských prostorách.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny, chybí krk. Na hlavě jsou vlasy, chybí uši. V obličejí jsou oči, ústa a chybí nos. Paže nejsou ve výši ramen, ale jsou zakončeny pěti prsty. Na nohách jsou boty.

Napodobení psacího písma: Napodobení předlohy je čitelné, počáteční písmeno je vyšší než ostatní, nechybí tečka nad i, věta má tři slova.

Obkreslení skupiny bodů: Celek se podobá předloze, není větší ani širší než předloha. Má správný počet bodů. Některé body jsou vychýleny a nejsou vykresleny.

Daniela získala stejný počet bodů jako v září, tedy sedm. Jedná se o průměr.

Odpověď na výzkumné otázky:

O jak velký rozdíl se bude jednat?

Daniela zvládala skoro všechno již v září na výbornou, proto se nyní nejedná o velký rozdíl. V oblasti sebeobsluhy a sociálních dovedností se v oblastech, které nezvládala sama, o stupeň zlepšila. Bohužel kresba mužské postavy je méně propracovaná než v září.

Jakým směrem rozdíl povede?

Rozdíl se ubíral směrem ke zlepšení i zhoršení.

V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok?

Oblasti, které Daniela v září zvládala s dopomocí, v březnu již zvládala sama.

5.7 Diskuze výsledků

Praktická část bakalářské práce představuje výzkumné šetření šesti dětí s časovým odstupem půl roku. První výzkum byl zahájen v září 2018. Na základě stanovených kritérií bylo vybráno šest dětí, které byly podrobeny výzkumu. O půl roku později, konkrétně v březnu 2019, byl proveden stejný výzkum u stejných dětí. Tímto způsobem byly shromážděny výsledky jednotlivých dětí a provedeno hodnocení dosažených výsledků.

U dvou dětí ze šesti byly zaregistrovány problémy v oblasti sebeobsluhy, konkrétně v hygieně, oblékání i stolování. Dětem se musí připomínat umývání rukou po použití WC, slušné chování při stolování. Jedno z těchto dětí si nadále není schopno zavázat tkaničky.

U tří dětí ze šesti zkoumaných se projevují známky nepřipravenosti k zahájení povinné školní docházky v oblasti sociálních dovedností. Přestože se každý vyvíjí individuálně, byly u těchto dětí zaregistrovány stejné znaky nepřipravenosti. Ani jedno z dětí se není schopno soustředit na činnost vedenou učitelkou po delší dobu. Plevová (2006) uvádí neschopnost soustředění se jako projev poruchy pozornosti, kterou mívají děti s hyperaktivním syndromem. U zkoumaných dětí nejde o poruchu pozornosti, ale o nezáměr o probranou látku a touze si hrát. Dalším společným znakem je slovník obsahující vulgární slova a také předstíraná hluchota na zákazy a příkazy. Zaregistrovaným pokrokem u těchto dětí bylo častější zapojování do společných činností, kooperace s ostatními a komunikace s učitelkou.

Pět ze šesti dětí bylo hodnoceno v Orientačním testu školní zralosti jako průměrné. Šesté dítě bylo ohodnoceno jako nadprůměrné. Plevová a Petrová (In Šimíčková-Čížková et al., 2010) uvádí, že kolem šestého roku děti kreslí lidskou postavu propracovaněji a detailněji. Oproti září mají dvě ze šesti dětí kresbu pána propracovanější, ale stále s chybějícími částmi těla, dvě děti se zhoršily a u dvou dětí nebyl registrován pokrok. U přepisování věty bylo registrováno zlepšení u čtyř ze šesti dětí a u jednoho dítěte zhoršení. Jedno dítě získalo jeden bod v září i v březnu, jedná se o nejlepší ohodnocení. U překreslování puntíků bylo u jednoho ze šesti dětí zaznamenáno zlepšení, u jednoho ze šesti zhoršení. Čtyři děti ze šesti uvedených měly překreslování puntíků dokonalé v září i v březnu nebo nebyla registrována žádná změna.

Na výsledcích dětí se podílí jejich individuální vývoj, ale také rodinné prostředí, ze kterého děti pocházejí.

Výzkum mé bakalářské práce jsme srovnaly s podobným výzkumem v jiné bakalářské práci, jejíž autorkou byla Lenka Vildová (2011). Autorka uvedené bakalářské posuzovala

školní zralost u dětí pomocí několika testů. Jedním z využitých testů byl i Orientační test školní zralosti od Jiráska. Rozhodla jsem se provést komparaci mého výzkumu a výzkumu autorky. Autorka si pro výzkum vybrala také tři děvčata a tři chlapce kolem šesti let.

Po sečtení získaných bodů dětí Vildové a vyhodnocení podle příručky, kterou jsem k vyhodnocování testů používala já, nám vyšly tyto výsledky: Dvě děti ze šesti získaly nadprůměrný výsledek, tři děti průměrný výsledek a jedno dítě podprůměrný výsledek.

Nyní se na jednotlivé úkoly zaměříme podrobněji. Sepíšeme a zhodnotíme děti, které v jednotlivých úkolech získaly nejlepší a nejhorší obodování z mého výzkumu a z výzkumu Vildové.

1. Kresba mužské postavy dopadla následovně: Z mého výzkumu dosáhlo nejlepšího výsledku jedno dítě, které získalo dva body. Tzn., že splnilo všechny požadavky, ale chyběly mu prsty. Nejhoršího výsledku dosáhlo pět dětí, získaly tři body. Tzn., že postava měla trup, hlavu a končetiny, ale chyběly jí uši, prsty, krk, vlasy, boty nebo nos. U výzkumu Vildové nejlepšího výsledku dosáhlo jedno dítě, konkrétně získalo jeden bod. Tzn., že postava splňuje všechna kritéria. Nejhoršího výsledku dosáhly dvě děti, které získaly po čtyřech bodech. Jedná se o primitivní kresbu, která má hlavu a trup, končetiny jsou zobrazeny jednoduchou čarou.

2. Napodobení psacího písma: Z mého výzkumu získaly nejlepší výsledek tři děti s dosažením jednoho bodu. Tzn., že věta byla přepsána bezchybně. Nejhoršího výsledku dosáhlo jedno dítě, získalo čtyři body. Tzn., že předloze se podobají alespoň dvě písmena a věta tvoří řádek písma. Nejlepším výsledkem z výzkumu Vildové bylo získání dvou bodů u dvou dětí. Tzn., že nezáleží na výšce písmen ani vodorovné linii. Nejhorší výsledek získalo jedno dítě, dosáhlo pěti bodů a tento výkon je označen jako čmárání.

3. Obkreslení skupiny bodů: Z mého výzkumu dosáhly dvě děti nejlepšího výsledku, konkrétně získaly jeden bod, což znamená skoro dokonalé napodobení předlohy. Nejhorší výsledek bylo získání tří bodů u dvou dětí. Tzn., že se celek podobá předloze, ale body jsou zvětšeny, zmenšeny, vychýleny, pootočeny nebo je jich nesprávný počet. Z výzkumu Vildové získalo pět dětí po jednom bodu, jedno dítě získalo tři body.

ZÁVĚR

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo shrnout dosavadní získané poznatky z odborné literatury týkající se dětí předškolního věku. V první kapitole jsme nastínili směr vývoje (tělesného, emocionálního, sociálního, vývoje poznávacích procesů, řeči, hry a kresby) dítěte v předškolním věku. Druhá kapitola se zabývala školní zralostí (konkrétně fyzickou, psychickou a sociální) a připraveností. Je zde také popsána školní připravenost, školní nezralost a možnosti diagnostikování školní zralosti. O povinné školní docházce pojednává třetí kapitola. Byl zde popsán zápis dítěte do základní školy, odklad povinné školní docházky, dodatečný odklad povinné školní docházky a předčasný nástup dítěte do základní školy. Ve čtvrté kapitole se můžeme dočíst o Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Popisuje cíle a obsah tohoto kurikulárního dokumentu.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit, jaký je rozdíl v připravenosti dítěte předškolního věku pro vstup do základní školy na začátku školního roku a o půl roku později. Pátá kapitola se již věnuje výzkumnému šetření. Zahrnuje cíle a metody výzkumu, popisuje výzkumný vzorek a průběh výzkumného šetření, obsahuje výsledky výzkumu a diskuzi výsledků. Stanovila jsem si hypotézu, že na úroveň připravenosti dítěte má vliv jeho věk a podpora ze strany rodiny. Má hypotéza se potvrdila. Některé mladší děti jsou v určitých ohledech šikovnější než starší děti, což může být dáno věkem, ale také vlivem rodiny. Pokud rodina nepodporuje dítě, nevěnujeme se mu, dítě může v některých oblastech před vstupem do základní školy zaostávat.

Na začátku výzkumného procesu byly formulovány tři výzkumné otázky, které se vztahovaly k cíli praktické části: O jak velký rozdíl se bude jednat? Kterým směrem se bude rozdíl ubírat? V jaké oblasti bude u dítěte vidět největší pokrok? Použitými metodami pro získání dat byl strukturovaný rozhovor, zúčastněné pozorování a Orientační test školní zralosti od Jaroslava Jiráska. Výzkum probíhal v září 2018 a v březnu 2019. Po každém výzkumu následovalo zhodnocení výsledků, na konci výzkumu i porovnání výsledků získaných v září a v březnu. Na závěr byly porovnány výsledky z mého výzkumu s výsledky bakalářské práce s podobným zaměřením od Lenky Vildové.

Bylo zjištěno, že některé děti zvládaly sledované oblasti již v září, proto se u nich nejednalo o velký rozdíl v připravenosti pro vstup do základní školy. U dětí, které měly se sledovanými oblastmi problémy už v září, byl zaznamenán menší nebo žádný rozdíl. Dále bylo zjištěno, že rozdíl v připravenosti dětí pro vstup do základní školy se ubíral směrem

ke zlepšení, ale také ke zhoršení nebo nebyl zaregistrován žádný rozdíl. Každé dítě se od září v něčem zlepšilo, alespoň o jeden stupeň. Největší pokrok byl pozorovatelný v oblasti oblékání a stolování. Orientační test školní zralosti také ilustroval výraznější pokrok u některých dětí. Přestože se jedná o 27 let starou metodu, ukázala mi, že stále funguje velmi dobře. Porovnávání výsledků výzkumu mé bakalářské práce s výsledky výzkumu Lenky Vildové mě utvrdily v tom, že každé dítě je originální a vyvíjí se individuálně. Z výzkumu vyplynulo, že dítě s oprávněným odkladem školní docházky, nemusí být v dalším školním roce šikovnější než děti, které jdou k zápisu do první třídy poprvé. Domnívám se, že učitelky v mateřské škole se všem dětem nemohou věnovat naplno. Důvodem je vysoký počet dětí ve třídě, začlenění dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí s nezavršeným třetím rokem života. Podle mého názoru by českému školství prospělo více učitelů na počet žáků. V přílohách se nachází tabulky s hodnocenými schopnostmi konkrétních dětí a jejich dosaženými výsledky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bednářová, J., & Šmardová, V. (2008). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Computer Press.

Bednářová, J., & Šmardová, V. (2010). *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Brno: Computer Press.

Davido, R. (2008). *Kresba jako nástroj poznání dítěte* (Vydání druhé). Praha: Portál.

Dittrich, P. (1992). *Pedagogicko-psychologická diagnostika*. Jinočany: H&H.

Dvořák, J. (2001). *Logopedický slovník* (2. upr. a rozš. vyd). Žďár nad Sázavou: Logopedické centrum.

Hartl, P., & Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.

Hazuková, H. (c2011). *Výtvarné činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Josef Raabe.

Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání). Praha: Portál.

Jirásek, J. (1992). *Orientační test školní zralosti - příručka*. Bratislava: Psychodiagnostika.

Jucovičová, D., & Žáčková, H. (2014). *Je naše dítě zralé na vstup do školy?*. Praha: Grada Publishing.

Koťátková, S. (2005). *Hry v mateřské škole v teorii a praxi: význam hry, role pedagoga, cíl hry, soubor her*. Praha: Grada.

Košťátková, S. (2014). *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet* (2., rozš. a aktualiz. vyd). Praha: Grada.

Klégrová, J. (2003). *Máme doma prvňáčka*. Praha: Mladá fronta.

Kropáčková, J. (2008). *Budeme mít prvňáčka: pro rodiče dětí od 5 let*. Praha: Portál.

Kropáčková, J. *Má mateřská škola za úkol děti připravovat na školu, nebo ne?* In Dandová, E., Kropáčková, J., Nádvorníková, H., Pravcová, D., & Příkazská, I. (2018). *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe.

Langmeier, J. (1983). *Vývojová psychologie pro dětské lékaře*. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství.

Ležalová, R. *Pedagogická diagnostika dětí před vstupem do školy*. In Šulová, L., & Ležalová, R. (c2012). *Diagnostika školní zralosti*. Praha: Raabe.

Nádvorníková, H. *Pracovní a sociální nezralost jako důvod odkladu povinné školní docházky do základní školy*. In Bednářová, J., Dandová, E., & Kratochvílová, J. (2017). *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe.

Plevová, I. (2006). *Kapitoly z obecné psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Petrová, A. *Vstup dítěte do školy*. In Šimíčková-Čížková, J., Binarová, I., Holásková, K., Petrová, A., Plevová, I., & Pugnerová, M. (2010). *Přehled vývojové psychologie* (3., upr. vyd). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Plevová, I., & Petrová, A. *Dětská kresba a zvláštnosti dětské psychiky*. In Šimíčková-Čížková, J., Binarová, I., Holásková, K., Petrová, A., Plevová, I., & Pugnerová, M. (2010). *Přehled vývojové psychologie* (3., upr. vyd). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Plevová, I. *Období předškolního věku*. In Šimíčková-Čížková, J., Binarová, I., Holásková, K., Petrová, A., Plevová, I., & Pugnerová, M. (2010). *Přehled vývojové psychologie* (3., upr. vyd). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Plevová, I. *Psychologická charakteristika dítěte v předškolním věku*. In Šmelová, E., Petrová, A., & Suralová, E. (2012). *Přípravenost dětí k zahájení povinné školní docházky v kontextu současného kurikula*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. (2018). Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/45304/>

Rybářová, E. (1988). *Psychologie a pedagogika pro dětské sestry*. Praha: Avicenum.

Stehlíková Babyrádová, H. (2004). *Symbol v dětském výtvarném projevu* (2. vyd). Brno: Masarykova univerzita.

Stehlíková Babyrádová, H. (2014). *Výtvarný projev dítěte předškolního věku v jednadvacátém století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Retrieved from http://kvv.upol.cz/images/upload/files/V%C3%9DTVAR_small.pdf

Suchánková, E. (2014). *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál.

Svoboda, M. *Diagnostika školní zralosti*. In Svoboda, M., Krejčířová, D., & Vágnerová, M. (2015). *Psychodiagnostika dětí a dospívajících* (Vydání třetí). Praha: Portál.

Šturma, J. *Školní zralost a její poruchy*. In Říčan, P., & Krejčířová, D. (1997). *Dětská klinická psychologie* (3., přeprac. a dopl. vyd., V Grada Publishing vyd. 2). Praha: Grada Publishing.

Šulová, L. *Charakteristika předškolního dítěte*. In Bednářová, J., Dandová, E., & Kratochvílová, J. (2017). *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe.

Švancarová, L. & Švancara, J. *Vývoj dětských grafických projevů*. In Smékal, V., Švancara, J., & Holub, V. (1980). *Diagnostika psychického vývoje* (3. upr. vyd). Praha: Avicenum.

Švaříček, R., & Šed'ová, K. (2014). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách* (Vydání druhé). Praha: Portál.

Uždil, J. (2002). *Čáry, klikyháky, paňáci a auta: výtvarný projev a psychický život dítěte*. Praha: Portál.

Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání* (Vyd. 2., dopl. a přeprac). Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.

Valentová, L. *Význam školní připravenosti a zralosti pro rozvoj žáka ve třídě*. In Valentová, L., & Vágnerová, M. (1992). *Psychický vývoj dítěte a jeho variabilita* (Dotisk). Praha: Univerzita Karlova.

Valentová, L., & Vágnerová, M. (1992). *Psychický vývoj dítěte a jeho variabilita* (Dotisk). Praha: Univerzita Karlova.

Vildová, L. (2011). *Školní zralost a diagnostika* (Bakalářská práce). Dostupné z <https://theses.cz/id/fusunn/?furl=%2Fid%2Ffusunn%2F;lang=en>

Zelinková, O. (2001). *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál.

Legislativa

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, školský zákon. (2004). Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra.

SEZNAM ZKRATEK

MŠ	Mateřská škola
CNS	Centrální nervová soustava
ZŠ	Základní škola
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
IVP	Individuální vzdělávací program
SPC	Speciálně pedagogické centrum
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
ŠVP ZŠ	Školní vzdělávací program základní školy

SEZNAM TABULEK V PŘÍLOHÁCH

Tabulka 1 Sebeobsluha: Hygiena

Tabulka 2 Sebeobsluha: Oblékání

Tabulka 3 Sebeobsluha: Stolování

Tabulka 4 Sociální dovednosti

Tabulka 5 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Tabulka 6 Sebeobsluha: Hygiena

Tabulka 7 Sebeobsluha: Oblékání

Tabulka 8 Sebeobsluha: Stolování

Tabulka 9 Sociální dovednosti

Tabulka 10 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Tabulka 11 Sebeobsluha: Hygiena

Tabulka 12 Sebeobsluha: Oblékání

Tabulka 13 Sebeobsluha: Stolování

Tabulka 14 Sociální dovednosti

Tabulka 15 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Tabulka 16 Sebeobsluha: Hygiena

Tabulka 17 Sebeobsluha: Oblékání

Tabulka 18 Sebeobsluha: Stolování

Tabulka 19 Sociální dovednosti

Tabulka 20 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Tabulka 21 Sebeobsluha: Hygiena

Tabulka 22 Sebeobsluha: Oblékání

Tabulka 23 Sebeobsluha: Stolování

Tabulka 24 Sociální dovednosti

Tabulka 25 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Tabulka 26 Sebeobsluha: Hygiena

Tabulka 27 Sebeobsluha: Oblékání

Tabulka 28 Sebeobsluha: Stolování

Tabulka 29 Sociální dovednosti

Tabulka 30 Orientační test školní zralosti od Jiráska

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Šimon

Příloha č. 2 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Matyáš

Příloha č. 3 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Jan

Příloha č. 4 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Lia

Příloha č. 5 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Adriana

Příloha č. 6 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Daniela

Příloha č. 7 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Šimon

Příloha č. 8 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Šimon

Příloha č. 9 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Matyáš

Příloha č. 10 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Matyáš

Příloha č. 11 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Jan

Příloha č. 12 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Jan

Příloha č. 13 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Lia

Příloha č. 14 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Lia

Příloha č. 15 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Adriana

Příloha č. 16 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Adriana

Příloha č. 17 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Daniela

Příloha č. 18 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Daniela

Příloha č. 1 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Šimon

Tabulka 1 Sebeobsluha: Hygiena

	Hygiena	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Chodí včas na toaletu (upozorní učitelku, jde sám/sama)	září	X		
		březen	X		
2	Zvládá základní návyky, které souvisí s používáním WC (použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	září	X		
		březen	X		
3	Umí si samostatně umýt ruce, obličej, utřít se, vyčistit si zuby	září	X		
		březen	X		
4	Ví, kdy je potřeba si umýt špinavé ruce, ústa	září	X		
		březen	X		
5	Používá kapesník (včas, správně, samostatně)	září		X	
		březen	X		
6	Při kašlání či zívání si zakryje ústa rukou	září	X		
		březen	X		

Tabulka 2 Sebeobsluha: Oblékání

	Oblékání	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pozná svoje oblečení	září	X		

		březen	X		
2	Zapne a rozepne si knoflík, zip	září	X		
		březen	X		
3	Zaváže si tkaničky	září			X
		březen	X		
4	Rozliší přední a zadní část oděvu	září	X		
		březen	X		
5	Obrátí si oděv, pokud je naruby	září	X		
		březen	X		
6	Sám/sama se obleče a vysleče	září	X		
		březen	X		
7	Složí a uloží věci na příslušné místo	září	X		
		březen	X		

Tabulka 3 Sebeobsluha: Stolování

	Stolování	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Používá příbor, správně drží lžici	září		X	
		březen	X		
2	Nachystá si věci na ták a donese je ke stolu	září	X		
		březen	X		
3	Během jídla sedí u stolu, chová se podle pravidel slušného chování	září		X	
		březen	X		
4	Když dojí, odnese nádobí na příslušné místo	září	X		
		březen	X		
5	Sám/sama si nalije nápoj ze džbánu,	září		X	

	2zásobníku	březen	X		

Tabulka 4 Sociální dovednosti

	Sociální dovednosti	měsíc	zvládá	Zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Zvládá odloučení od rodičů	září	X		
		březen	X		
2	Přizpůsobí se změnám, novým situacím, prostředí	září	X		
		březen	X		
3	Komunikuje s učitelkou, s dětmi	září	X		
		březen	X		
4	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině, pomáhá ostatním	září	X		
		březen	X		
5	Reaguje na pokyny autority (prosba, požadavky, zákazy, argumentuje)	září		X	
		březen	X		
6	Dodržuje pravidla (režim, sociální chování, komunikace)	září	X		
		březen	X		
7	Zhodnotí následky svého chování pod vedením dospělého	září	X		
		březen	X		
8	Umí dát najevo své potřeby, odmítnout nevhodné chování, je empatické	září	X		
		březen	X		
9	Začíná mít smysl pro odpovědnost, povinnost	září	X		
		březen	X		
10	Překonává překážky, zvládá nezdár, prohru	září	X		
		březen	X		
11	Udržuje pořádek ve svých věcech, ve	září	X		

	společenských prostorách	březen	X		

Tabulka 5 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Orientační test školní zralosti od Jiráska	Získané body	
	Září	březen
Kresba mužské postavy	2	3
Napodobení psacího písma	1	1
Obkreslení skupiny bodů	1	1
Celkový počet získaných bodů	4	5

Příloha č. 2 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Matyáš

Tabulka 6 Sebeobsluha: Hygiena

	Hygiena	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Chodí včas na toaletu (upozorní učitelku, jde sám/sama)	září	X		
		březen	X		
2	Zvládá základní návyky, které souvisí s používáním WC (použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	září		X	
		březen	X		
3	Umí si samostatně umýt ruce, obličej, utřít se, vyčistit si zuby	září	X		
		březen	X		
4	Ví, kdy je potřeba si umýt špinavé ruce, ústa	září		X	
		březen	X		
5	Používá kapesník (včas, správně, samostatně)	září		X	
		březen	X		
6	Při kašlání či zívání si zakryje ústa rukou	září		X	
		březen	X		

Tabulka 7 Sebeobsluha: Oblékání

	Oblékání	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pozná svoje oblečení	září	X		

		březen	X		
2	Zapne a rozepne si knoflík, zip	září	X		
		březen	X		
3	Zaváže si tkaničky	září			X
		březen		X	
4	Rozliší přední a zadní část oděvu	září	X		
		březen	X		
5	Obrátí si oděv, pokud je naruby	září	X		
		březen	X		
6	Sám/sama se obleče a vysleče	září	X		
		březen	X		
7	Složí a uloží věci na příslušné místo	září		X	
		březen	X		

Tabulka 8 Sebeobsluha: Stolování

	Stolování	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Používá příbor, správně drží lžici	září	X		
		březen	X		
2	Nachystá si věci na táč a donese je ke stolu	září		X	
		březen	X		
3	Během jídla sedí u stolu, chová se podle pravidel slušného chování	září		X	
		březen		X	
4	Když dojí, odnese nádobí na příslušné místo	září	X		
		březen	X		
5	Samo si nalije nápoj ze džbánu,	září			X

	zásobníku	březen	X		

Tabulka 9 Sociální dovednosti

	Sociální dovednosti	měsíc	zvládá	Zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Zvládá odloučení od rodičů	září	X		
		březen	X		
2	Přizpůsobí se změnám, novým situacím, prostředí	září	X		
		březen	X		
3	Komunikuje s učitelkou, s dětmi	září		X	
		březen	X		
4	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině, pomáhá ostatním	září		X	
		březen	X		
5	Reaguje na pokyny autority (prosba, požadavky, zákazy, argumentuje)	září			X
		březen		X	
6	Dodržuje pravidla (režim, sociální chování, komunikace)	září		X	
		březen		X	
7	Zhodnotí následky svého chování pod vedením dospělého	září			X
		březen		X	
8	Umí dát najevo své potřeby, odmítnout nevhodné chování, je empatické	září			X
		březen		X	
9	Začíná mít smysl pro odpovědnost, povinnost	září			X
		březen		X	
10	Překonává překážky, zvládá nezdár, prohru	září			X
		březen		X	
11	Udržuje pořádek ve svých věcech, ve	září			X

	společenských prostorách	březen		X	

Tabulka 10 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Orientační test školní zralosti od Jiráska	Získané body	
	Září	březen
Kresba mužské postavy	3	3
Napodobení psacího písma	3	4
Obkreslení skupiny bodů	2	2
Celkový počet získaných bodů	8	9

Příloha č. 3 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Jan

Tabulka 11 Sebeobsluha: Hygiena

	Hygiena	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Chodí včas na toaletu (upozorní učitelku, jde sám/sama)	září	X		
		březen	X		
2	Zvládá základní návyky, které souvisí s používáním WC (použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	září			X
		březen		X	
3	Umí si samostatně umýt ruce, obličej, utřít se, vyčistit si zuby	září	X		
		březen	X		
4	Ví, kdy je potřeba si umýt špinavé ruce, ústa	září			X
		březen		X	
5	Používá kapesník (včas, správně, samostatně)	září			X
		březen	X		
6	Při kašlání či zívání si zakryje ústa rukou	září			X
		březen		X	

Tabulka 12 Sebeobsluha: Oblékání

	Oblékání	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pozná svoje oblečení	září	X		

		březen	X		
2	Zapne a rozepne si knoflík, zip	září	zip		knoflík
		březen	zip	knoflík	
3	Zaváže si tkaničky	září			X
		březen			X
4	Rozliší přední a zadní část oděvu	září	X		
		březen	X		
5	Obrátí si oděv, pokud je naruby	září		X	
		březen	X		
6	Sám/sama se obleče a vysleče	září	X		
		březen	X		
7	Složí a uloží věci na příslušné místo	září		X	
		březen		X	

Tabulka 13 Sebeobsluha: Stolování

	Stolování	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Používá příbor, správně drží lžici	září			X
		březen	X		
2	Nachystá si věci na táč a donese je ke stolu	září		X	
		březen	X		
3	Během jídla sedí u stolu, chová se podle pravidel slušného chování	září			X
		březen			X
4	Když dojí, odnese nádobí na příslušné místo	září	X		
		březen	X		
5	Samo si nalije nápoj ze džbánu,	září			X

	zásobníku	březen	X		

Tabulka 14 Sociální dovednosti

	Sociální dovednosti	měsíc	zvládá	Zvládá s dopomocí	Nezvládá
1	Zvládá odloučení od rodičů	září	X		
		březen	X		
2	Přizpůsobí se změnám, novým situacím, prostředí	září	X		
		březen	X		
3	Komunikuje s učitelkou, s dětmi	září		X	
		březen		X	
4	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině, pomáhá ostatním	září			X
		březen		X	
5	Reaguje na pokyny autority (prosba, požadavky, zákazy, argumentuje)	září			X
		březen		X	
6	Dodržuje pravidla (režim, sociální chování, komunikace)	září		X	
		březen		X	
7	Zhodnotí následky svého chování pod vedením dospělého	září			X
		březen			X
8	Umí dát najevo své potřeby, odmítnout nevhodné chování, je empatické	září		X	
		březen		X	
9	Začíná mít smysl pro odpovědnost, povinnost	září			X
		březen		X	
10	Překonává překážky, zvládá nezdár, prohru	září			X
		březen		X	
11	Udržuje pořádek ve svých věcech, ve	září			X

	společenských prostorách	březen		X	

Tabulka 15 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Orientační test školní zralosti od Jiráska	Získané body	
	Září	březen
Kresba mužské postavy	5	3
Napodobení psacího písma	4	1
Obkreslení skupiny bodů	3	3
Celkový počet získaných bodů	12	7

Příloha č. 4 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Lia

Tabulka 16 Sebeobsluha: Hygiena

	Hygiena	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Chodí včas na toaletu (upozorní učitelku, jde sám/sama)	září	X		
		březen	X		
2	Zvládá základní návyky, které souvisí s používáním WC (použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	září		X	
		březen		X	
3	Umí si samostatně umýt ruce, obličej, utřít se, vyčistit si zuby	září	X		
		březen	X		
4	Ví, kdy je potřeba si umýt špinavé ruce, ústa	září		X	
		březen		X	
5	Používá kapesník (včas, správně, samostatně)	září	X		
		březen	X		
6	Při kašlání či zívání si zakryje ústa rukou	září		X	
		březen	X		

Tabulka 17 Sebeobsluha: Oblékání

	Oblékání	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pozná svoje oblečení	září	X		

		březen	X		
2	Zapne a rozepne si knoflík, zip	září	X		
		březen	X		
3	Zaváže si tkaničky	září			X
		březen	X		
4	Rozliší přední a zadní část oděvu	září	X		
		březen	X		
5	Obrátí si oděv, pokud je naruby	září	X		
		březen	X		
6	Sám/sama se obleče a vysleče	září	X		
		březen	X		
7	Složí a uloží věci na příslušné místo	září		X	
		březen		X	

Tabulka 18 Sebeobsluha: Stolování

	Stolování	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
	Používá příbor, správně drží lžici	září		X	
		březen	X		
2	Nachystá si věci na ták a donese je ke stolu	září		X	
		březen	X		
3	Během jídla sedí u stolu, chová se podle pravidel slušného chování	září			X
		březen		X	
4	Když dojí, odnese nádobí na příslušné místo	září	X		
		březen	X		
5	Samo si nalije nápoj ze džbánu,	září		X	

	zásobníku	březen	X		

Tabulka 19 Sociální dovednosti

	Sociální dovednosti	měsíc	zvládá	Zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Zvládá odloučení od rodičů	září	X		
		březen	X		
2	Přizpůsobí se změnám, novým situacím, prostředí	září	X		
		březen	X		
3	Komunikuje s učitelkou, s dětmi	září		X	
		březen	X		
4	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině, pomáhá ostatním	září		X	
		březen	X		
5	Reaguje na pokyny autority (prosba, požadavky, zákazy, argumentuje)	září			X
		březen		X	
6	Dodržuje pravidla (režim, sociální chování, komunikace)	září		X	
		březen		X	
7	Zhodnotí následky svého chování pod vedením dospělého	září		X	
		březen		X	
8	Umí dát najevo své potřeby, odmítnout nevhodné chování, je empatické	září		X	
		březen	X		
9	Začíná mít smysl pro odpovědnost, povinnost	září			X
		březen		X	
10	Překonává překážky, zvládá nezdar, prohru	září		X	
		březen	X		
11	Udržuje pořádek ve svých věcech, ve	září			X

	společenských prostorách	březen		X	

Tabulka 20 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Orientační test školní zralosti od Jiráska	Získané body	
	září	březen
Kresba mužské postavy	2	2
Napodobení psacího písma	4	2
Obkreslení skupiny bodů	2	3
Celkový počet získaných bodů	8	7

Příloha č. 5 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Adriana

Tabulka 21 Sebeobsluha: Hygiena

	Hygiena	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Chodí včas na toaletu (upozorní učitelku, jde sám/sama)	září	X		
		březen	X		
2	Zvládá základní návyky, které souvisí s používáním WC (použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	září		X	
		březen		X	
3	Umí si samostatně umýt ruce, obličej, utřít se, vyčistit si zuby	září	X		
		březen	X		
4	Ví, kdy je potřeba si umýt špinavé ruce, ústa	září	X		
		březen	X		
5	Používá kapesník (včas, správně, samostatně)	září	X		
		březen	X		
6	Při kašlání či zívání si zakryje ústa rukou	září	X		
		březen	X		

Tabulka 22 Sebeobsluha: Oblékání

	Oblékání	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Pozná svoje oblečení	září	X		

		březen	X		
2	Zapne a rozepne si knoflík, zip	září	knoflík	zip	
		březen	X		
3	Zaváže si tkaničky	září			X
		březen	X		
4	Rozliší přední a zadní část oděvu	září	X		
		březen	X		
5	Obrátí si oděv, pokud je naruby	září	X		
		březen	X		
6	Sám/sama se obleče a vysleče	září	X		
		březen	X		
7	Složí a uloží věci na příslušné místo	září	X		
		březen	X		

Tabulka 23 Sebeobsluha: Stolování

	Stolování	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Používá příbor, správně drží lžici	září	X		
		březen	X		
2	Nachystá si věci na táč a donese je ke stolu	září	X		
		březen	X		
3	Během jídla sedí u stolu, chová se podle pravidel slušného chování	září		X	
		březen		X	
4	Když dojí, odnese nádobí na příslušné místo	září	X		
		březen	X		
5	Samo si nalije nápoj ze džbánu,	září		X	

	zásobníku	březen	X		

Tabulka 24 Sociální dovednosti

	Sociální dovednosti	měsíc	zvládá	Zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Zvládá odloučení od rodičů	září	X		
		březen	X		
2	Přizpůsobí se změnám, novým situacím, prostředí	září	X		
		březen	X		
3	Komunikuje s učitelkou, s dětmi	září	X		
		březen	X		
4	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině, pomáhá ostatním	září	X		
		březen	X		
5	Reaguje na pokyny autority (prosba, požadavky, zákazy, argumentuje)	září		X	
		březen		X	
6	Dodržuje pravidla (režim, sociální chování, komunikace)	září		X	
		březen	X		
7	Zhodnotí následky svého chování pod vedením dospělého	září	X		
		březen	X		
8	Umí dát najevo své potřeby, odmítnout nevhodné chování, je empatické	září	X		
		březen	X		
9	Začíná mít smysl pro odpovědnost, povinnost	září	X		
		březen	X		
10	Překonává překážky, zvládá nezdár, prohru	září	X		
		březen	X		
11	Udržuje pořádek ve svých věcech, ve	září		X	

	společenských prostorách	březen	X		

Tabulka 25 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Orientační test školní zralosti od Jiráska	Získané body	
	Září	březen
Kresba mužské postavy	4	3
Napodobení psacího písma	4	3
Obkreslení skupiny bodů	2	1
Celkový počet získaných bodů	10	7

Příloha č. 6 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Daniela

Tabulka 26 Sebeobsluha: Hygiena

	Hygiena	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Chodí včas na toaletu (upozorní učitelku, jde sám/sama)	září	X		
		březen	X		
2	Zvládá základní návyky, které souvisí s používáním WC (použije toaletní papír, splachovací zařízení, umyje a utře si ruce)	září	X		
		březen	X		
3	Umí si samostatně umýt ruce, obličej, utřít se, vyčistit si zuby	září	X		
		březen	X		
4	Ví, kdy je potřeba si umýt špinavé ruce, ústa	září	X		
		březen	X		
5	Používá kapesník (včas, správně, samostatně)	září	X		
		březen	X		
6	Při kašlání či zívání si zakryje ústa rukou	září		X	
		březen	X		

Tabulka 27 Sebeobsluha: Oblékání

	Oblékání	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	Nezvládá
1	Pozná svoje oblečení	září	X		

		březen	X		
2	Zapne a rozepne si knoflík, zip	září	X		
		březen	X		
3	Zaváže si tkaničky	září		X	
		březen	X		
4	Rozliší přední a zadní část oděvu	září	X		
		březen	X		
5	Obrátí si oděv, pokud je naruby	září	X		
		březen	X		
6	Sám/sama se obleče a vysleče	září	X		
		březen	X		
7	Složí a uloží věci na příslušné místo	září		X	
		březen	X		

Tabulka 28 Sebeobsluha: Stolování

	Stolování	měsíc	zvládá	zvládá s dopomocí	Nezvládá
1	Používá příbor, správně drží lžici	září	X		
		březen	X		
2	Nachystá si věci na ták a donese je ke stolu	září	X		
		březen	X		
3	Během jídla sedí u stolu, chová se podle pravidel slušného chování	září		X	
		březen	X		
4	Když dojí, odnese nádobí na příslušné místo	září	X		
		březen	X		
5	Samo si nalije nápoj ze džbánu,	září		X	

	zásobníku	březen	X		

Tabulka 29 Sociální dovednosti

	Sociální dovednosti	měsíc	zvládá	Zvládá s dopomocí	nezvládá
1	Zvládá odloučení od rodičů	září	X		
		březen	X		
2	Přizpůsobí se změnám, novým situacím, prostředí	září	X		
		březen	X		
3	Komunikuje s učitelkou, s dětmi	září	X		
		březen	X		
4	Spolupracuje, zapojuje se do činností ve skupině, pomáhá ostatním	září	X		
		březen	X		
5	Reaguje na pokyny autority (prosba, požadavky, zákazy, argumentuje)	září	X		
		březen	X		
6	Dodržuje pravidla (režim, sociální chování, komunikace)	září	X		
		březen	X		
7	Zhodnotí následky svého chování pod vedením dospělého	září	X		
		březen	X		
8	Umí dát najevo své potřeby, odmítnout nevhodné chování, je empatické	září	X		
		březen	X		
9	Začíná mít smysl pro odpovědnost, povinnost	září	X		
		březen	X		
10	Překonává překážky, zvládá nezdár, prohru	září	X		
		březen	X		
11	Udržuje pořádek ve svých věcech, ve	září		X	

	společenských prostorách	březen	X		

Tabulka 30 Orientační test školní zralosti od Jiráska

Orientační test školní zralosti od Jiráska	Získané body	
	září	březen
Kresba mužské postavy	2	3
Napodobení psacího písma	2	1
Obkreslení skupiny bodů	3	3
Celkový počet získaných bodů	7	7

Příloha č. 7 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Šimon

T-33

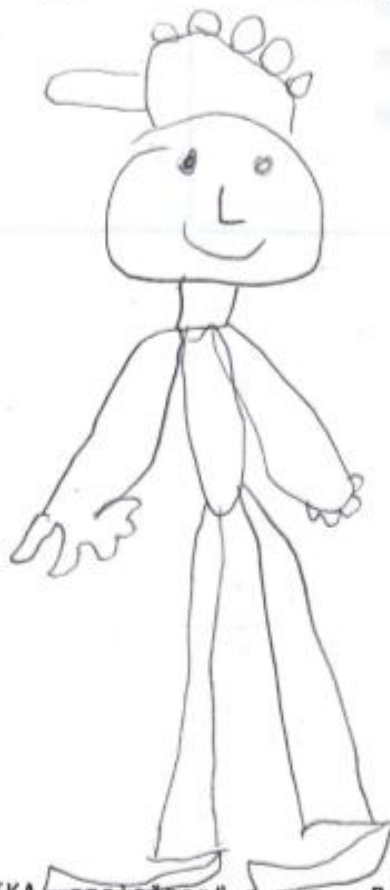
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: ŠIMON		
Přízvisko a meno dieťaťa: ŠIMON		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
 Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

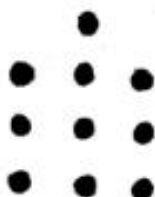
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osn

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

Cingl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 8 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jirásků (březen) – Šimon

T-33

TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: SIMON		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1988
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1988

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát nečil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cinylom

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Cinylom

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

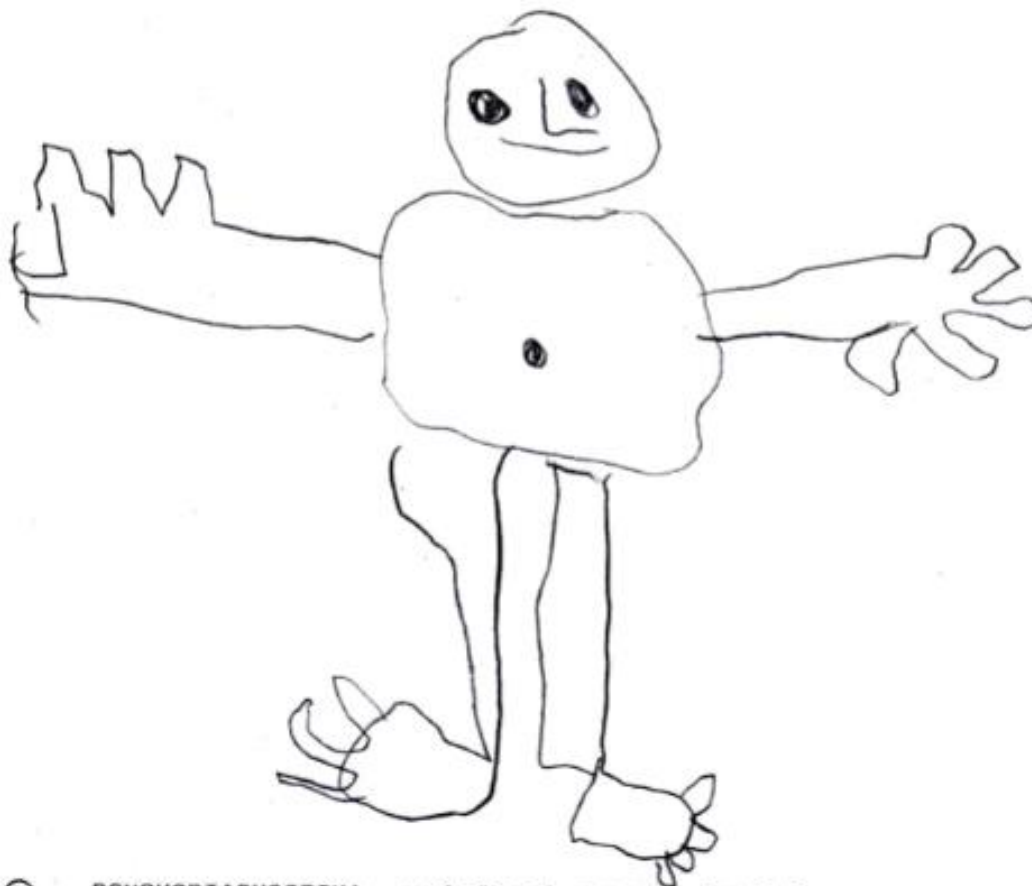

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: MATYÁŠ		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

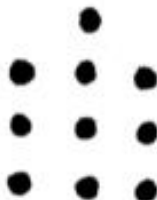
© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 10 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Matyáš

I-33

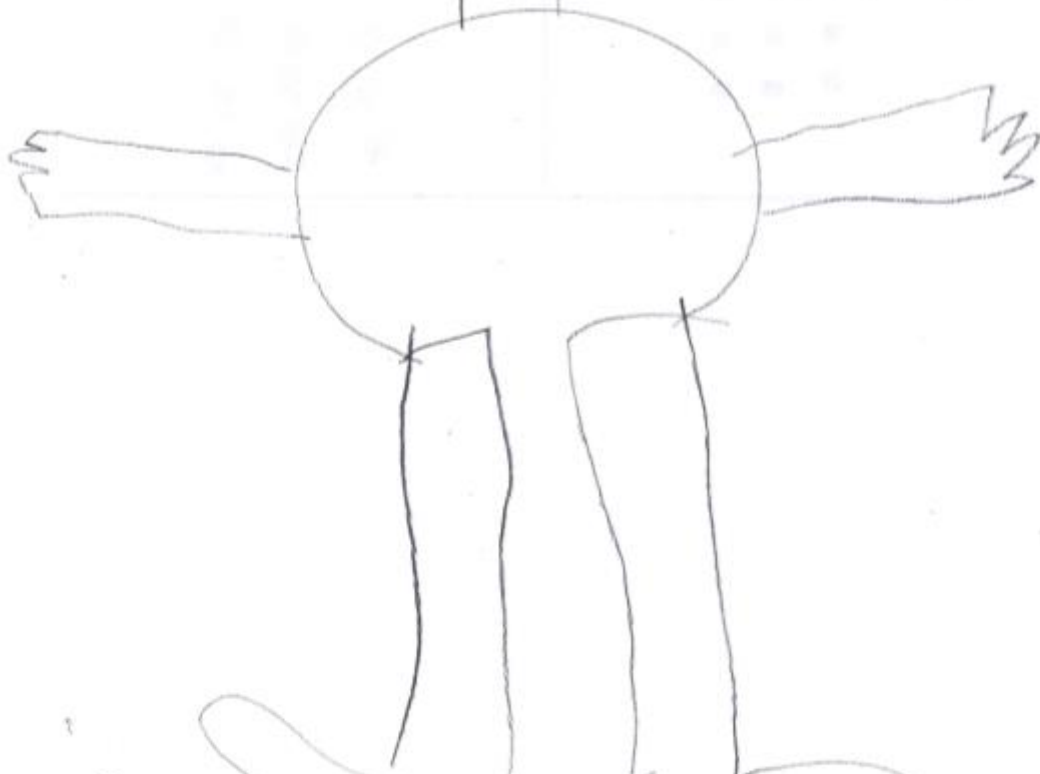
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa:			
Datum narození: Dátum narodenia:		Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:			

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek–Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
 Instrukcie pozri v: Jirásek–Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cinyl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Wondro

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

T--33

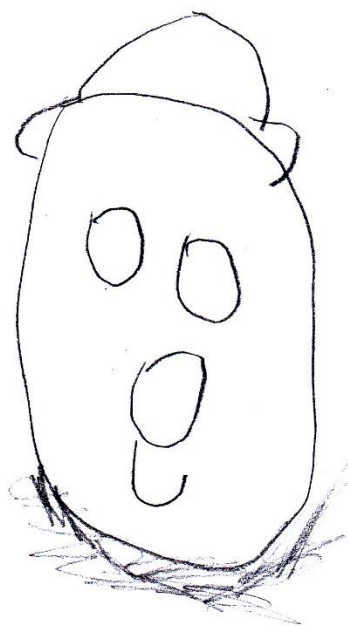
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: JAN		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolných prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osn

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

Emxomy

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 12 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Jan

T-33

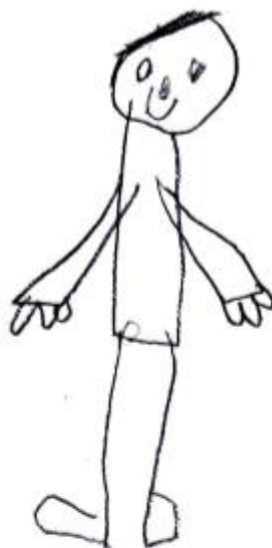
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: JAN		
Příjmení a meno dieťaťa: JAN		
Datum narození:	Věk: r. m.	Datum vyšetření:
Dátum narodenia:	Vek: r. m.	Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů:		
Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

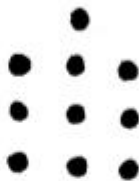
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osn

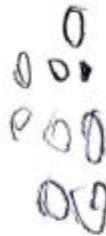
2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Cingl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 13 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Lia

T-33

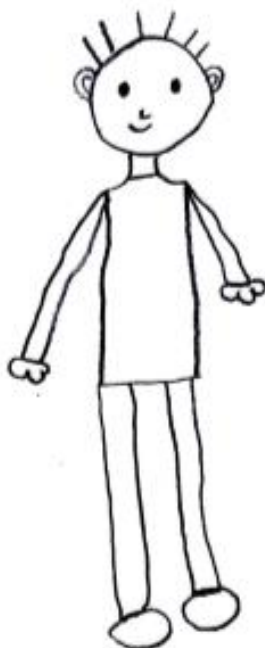
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: LIA		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

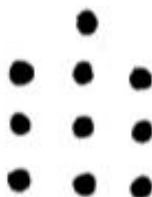
© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

W n m

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 14 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Lia

T-33

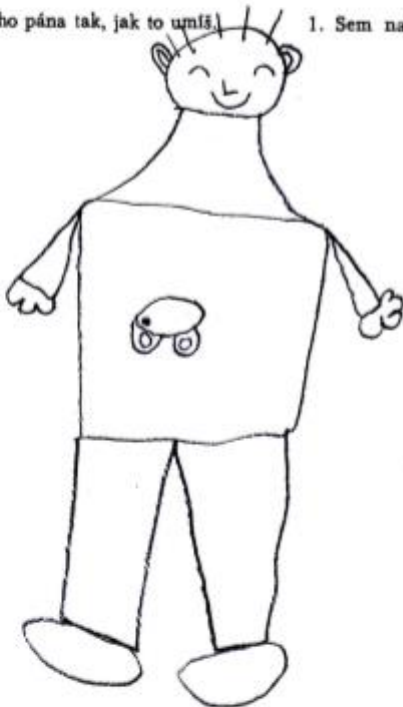
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: Lia		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

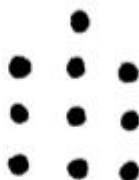
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osm

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Cingl osm

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: ADRIANA		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cinylosn

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

Cinylosn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

T-33

TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: ADRIANA		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

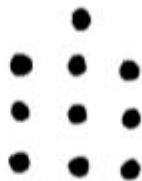
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cinylosn

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

cinolosn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 17 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Daniela

T-33

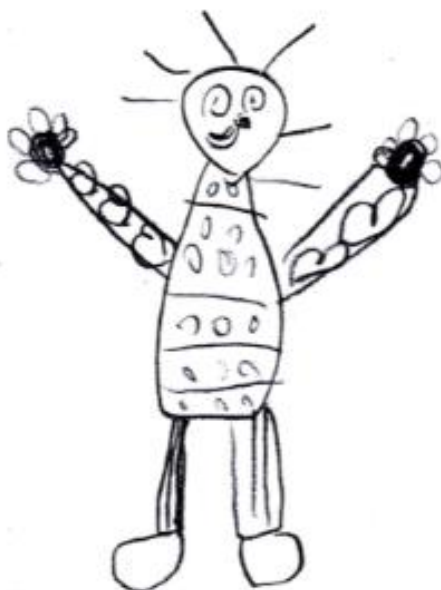
TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: DANIELA		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

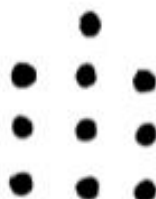
© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

ci n g l o s n

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

ci n g l o s n

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 18 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Daniela

I-33

TZ Forma B

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: DANIELA		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

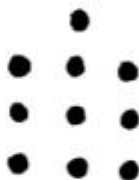
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Cingl osn

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Cingl osn

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Denisa Lukáčová
Katedra:	Psychologie a patopsychologie
Vedoucí práce:	Mgr. Simona Dobešová Cakirpaloglu, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Přípravenost dítěte pro vstup do základní školy
Název v angličtině:	Readiness of the child for entry into primary school
Anotace práce:	Bakalářská práce obsahuje teoretickou a praktickou část. Cílem teoretické části je shrnout dosavadní získané poznatky z odborné literatury, které se týkají dítěte předškolního věku a vstupu dítěte do základní školy. První kapitola se zabývá vývojem dítěte v předškolním věku. Druhá kapitola popisuje školní zralost a připravenost. Třetí kapitola je zaměřena na povinnou školní docházku. Čtvrtá kapitola je věnována Rámcovému vzdělávacímu programu pro předškolní vzdělávání. Cílem praktické části je zjistit, jak velký rozdíl v připravenosti na vstup do školy děti udělají od začátku školního roku do března. Praktická část zahrnuje cíle a obsah výzkumu, popisuje výzkumný vzorek a průběh výzkumného šetření, obsahuje výsledky výzkumu a diskuzi výsledků. Výzkum byl realizován v mateřské škole Hrádek na Vlárské dráze, Nádražní 148.
Klíčová slova:	Předškolní věk, školní zralost, školní připravenost, odklad školní docházky
Anotace v angličtině:	Bachelor's work contains theoretical and practical part. The Aim of the theoretical part is summed up the lessons learned from the scientific literature concerning the child and concerning the entry of the child into primary school.

	The first chapter deals with the development of the child in pre-school age. The second chapter describes the school maturity and the school readiness. The third chapter is aimed at compulsory education. The fourth chapter is devoted to Framework educational programme for pre-school education. The Aim of the practical part is to find how much difference in readiness to enter school children will do from the beginning of the school year to March. The practical part includes objectives and content of the research, describes the research sample and the course of the research survey, the results of the research and discussion of the results. Research was carried out in nursery school Hrádek na Vlárské Dráze, Nádražní 148.
Klíčová slova v angličtině:	Preschool age, school maturity, school readiness, postponement of school attendance
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Šimon Příloha č. 2 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Matyáš Příloha č. 3 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Jan Příloha č. 4 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Lia Příloha č. 5 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Adriana Příloha č. 6 Tabulka získaných dat ze sebeobsluhy, sociálních

	dovedností a získaných bodů z Orientačního testu školní zralosti – Daniela Příloha č. 7 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Šimon Příloha č. 8 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Šimon Příloha č. 9 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Matyáš Příloha č. 10 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Matyáš Příloha č. 11 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Jan Příloha č. 12 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Jan Příloha č. 13 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Lia Příloha č. 14 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Lia Příloha č. 15 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Adriana Příloha č. 16 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Adriana Příloha č. 17 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (září) – Daniela Příloha č. 18 Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska (březen) – Daniela
Rozsah práce:	57
Jazyk práce:	Čeština